

В. Твердоступ: гонитва за міражем?

ГОВОРИМО ВІДВЕРТО

Зараз про хлопців, котрі побували в Афганістані, пишуть багато. Про увагу і турботу, якими їх оточують партійні і радянські органи, комітети комсомолу. Пишуть і про інше — про хамство, невігластво і бюрократію по відношенню до деяких «афганців». Нерідко окремі чиновники відпускають на їхню адресу фрази типу «... а ми вас туди не посилали. Вас туди посилало Міністерство оборони, хай воно про вас і турбується». Так, не вони туди їх посилали. Посилала Батьківщина, інтереси якої вони із зброєю в руках відстоювали, незважаючи на нестатки, хвороби, часто втрачаючи друзів, здоров'я...

Не так давно я познайомився з колишнім воїном-інтернаціоналістом Валентином Твердоступом, який працює на одній з будів міст Кіровограда. Хлопець як хлопець, котрих десятки, сотні тисяч в нашій країні. Але я вже знав, що за плечима в нього не одна сотня кілометрів, пройдених курною, розжареною від спеки афганською землею. Знав також, що за мужність і героїзм, проявлені при виконанні інтернаціонального обов'язку в ДРА, він нагороджений медаллю «За відвагу», Знаком ЦК ВЛКСМ.

Пізнавши я дізнався: нагороду сержант В. Твердоступ отримав за знищення душманського каравану із зброєю. Досі як пам'ять про той нелегкий бій він зберігає газетну статтю «Нічний дозор».

Зараз він працює на заводі «Гідросила».

— На будівництві МЖК тут працюю, — уточнює Валентин. — Все було б добре, та ось тільки...

— Що?
— Розумієш, жити немає де.
— А скільки ти на черзі?
— Не так і давно — з 1987-го — та знаю, що одержу квартиру не скоро.

— А діти є?
— Є. Дочка.
— І скільки їй?
— Чотири місяці.
— А скільки платиш за квартиру?

— 50 в місяць, — сумно посміхнувся.

— А одержуєш?
— Коли як. Була 100, була 60, ну й жінка одержує підмогу на дитину 35.
— А гуртожиток?

— Пішов би звичайно..., — Валентин осікся. — Та не виходить. До кого я тільки на «Гідросили» не звертався! Один посилає до другого, другий — до третього, а третій — до першого. Був у міськвиконкомі. Обіцяють допомогти, навіть листа написали. Та результату ніякого, — він стомлено махнув рукою. — Знаєш, не хочу я більше про це говорити, зневірився.

У травні минулого року у Кремлі найвищою нагородою країни була нагороджена група воїнів-інтернаціоналістів. Серед них — капітан Горошко, генерал-майор Грачов, сержант Миролюбов, сержант Кремениш, молодший сержант Синицький.

Батьківщина не забуває своїх героїв, оцінює по заслугам. Так чому ми тут, на периферії, їх за-

буваємо? Закриваємо очі на їхні проблеми, запити?

І ось ходить, живе й трудиться на кіровоградській землі колишній прикордонник, воїн-інтернаціоналіст В. Твердоступ. Коли треба було — простягнув руку допомоги афганському народові. Служив чесно, за спину інших не ховався. Так, в Афганістані було простіше. Друзі поряд, які в разі потреби допоможуть, підтримають, прикриють. А тут...

Ні, Валентин не скаржиться. Він не б'є себе в груди і не кричить, що герой. Та, дивлячись на нього, стає прикро: хіба він не заслужив свого будь-якого кутка в сімейному гуртожитку?

А. СОКОЛОВ,
прапорщик запасу.
м. Кіровоград.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Кіровоград

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 16 (4043).

СУБОТА

15

КВІТНЯ
1989 р.

Ціна 6 коп.

Тремка причетність,
як причастя

Говорити про це важко, бо це треба бачити. Надто буденними видаються всі слова, аби передати неповторний колорит вишитих українським хрестиком рушників, аби відтворити відтінки й узори виготовлених руками народних умільців гобеленів або особливості фактури різьби по дереву, які можна побачити на обласній виставці живопису і декоративно-прикладного народного мистецтва, присвяченій 175-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. Ця виставка і нині ще проходить у приміщенні картинної галереї в Кіровограді.

Особливе місце на цій виставці відводиться творам живопису та графіки. І не тільки тому, що автори — народні художники часто звертаються у своїх творчих пошуках безпосередньо до образу великого Кобзаря (Ф. Шабала, Г. Босий, В. Мідяник та інші), а й через велике розмаїття манер, технік живопису, врешті, через великий діапазон рівнів художності — від звичайного в народному мистецтві народного «примітивізму» до витончених, технічно бездоганних, але часом позбавлених якихось індивідуальних ознак робіт. Приміром, роботи П. Аїтова можна віднести з повним правом до перших. При деякій умовності фігур і своєрідній стилізації, його твори відзначаються яскравою колористичною гаммою, яка глибоко й тонко передає емоційне враження, скажімо, від пісні («Ой на горі

два дубки», «Ухав козак»), яка відображає світовідчуття художника і водночас є фактом невмирущого життя світовідчуття народу, етносу. По своєму цікаві в цьому відношенні і сільські пейзажі О. Гурова, Л. Зоріної, Ф. Шабали. Максимально наблизитися до реальності, відтворити її у найменших подробицях прагнуть В. Костенко, М. Горovenko.

Особливе ж враження, при всій несхожості манер і світовідчуттів, справляють роботи молодих художників В. Мідяника (серія графічних робіт «Моя Ольгівка», у якій — розпач і смуток, любов і зачудування, химерність звичайного і узвичаєного химер створюють справді неповторне враження; особливе місце в доробку Мідяника належить роботі «Думи мої, думи мої», де він по-своєму, без зайвої патетики, відтворює образ Кобзаря); О. Босого (роботи позначені м'яким колоритом, лаконізмом і афористичністю письма; особливо це стосується полотна «Хата» і тематичної серії «Соняшники»). Барвистий, мрійний світ праслов'янської філософії і одвічного народного оптимізму, світ єдності і гармонії всього живого, світ, у якому панує культ сонячного зела, відображено в картинах художниці Н. Падурської... Усі ці ро-

Читайте
в наступних
номерах:

● «...Восени того пам'ятного 43 року, коли червоноармійці визволяли село, їм назустріч вийшла Параска Гриценко і вручила портрет дорогого Ілліча. Командир наказав бійцям віддати честь літній колгоспниці. А портрет взяли з собою і пішли на захід». — До дня народження В. І. Лєніна.

● «Мені боляче, що зараз говорять недобре про комсомол. Справді, він став занадто дорослим. Але, гадаю, перехворіє. Уже нині кіровоградський комсомол має ряд добрих ініціатив». (Інтерв'ю з головою обласного комсомолу В. І. Желібою).

● Черговий випуск сторінки «Красного слова «Соняшник».

боти, при всій своїй несхожості, єдині в одному: вони — від світу цього, а тому позначені його тривогами, незлагодами, а після і через них — радістю відкриття, розуміння, співчуття й просвітлення.

С. ПЕТРЕНКО.

На знімках: репродукції представлених на виставці робіт.

ЗАВОЙОВУВАТИ АВТОРИТЕТ КОНКРЕТНИМИ ДІЛАМИ

З ПЛЕНУМУ ЦК ЛКСМУ

Пріоритетні напрями роботи комсомолу України, шляхи підвищення його внеску у здійснення намічених партією перетворень обговорювалися на Пленумі ЦК ЛКСМУ, який проходив 7-8 квітня в Києві. Члени виборних органів республіканської комсомольської організації, перші секретарі обкомів, міськомів комсомолу обласних центрів, редактори республіканських та обласних молодіжних газет, журналів, запрошені на Пленум, вели розмову про те, що треба зробити молоді, щоб процес оновлення поглиблювався, щоб для юнаків і дівчат відкрились нові можливості активно проявити себе.

У доповіді першого секретаря ЦК ЛКСМУ В. І. Цибуха «Звіт бюро ЦК ЛКСМУ України про роботу по поглибленню перебудови в республіканській комсомольській організації після XX з'їзду ВЛКСМ і XXV з'їзду ЛКСМУ України» і виступах відзначалося, що здійснюються заходи щодо демократизації внутрішнього життя, підвищення відповідальності комітетів комсомолу, комсомольських організацій за долю перебудови. Відбуваються зміни у стилі й методах роботи бюро, секретаріату ЦК, багатьох комітетів комсомолу.

І все ж процеси, які відбуваються в комсомолі, відзначали у своїх виступах бригадир комсомольсько-молодіжного колективу складальників-добудовників заводу імені 61 комунара з Миколаєва Володимир Ковальчук, секретар Київського міського комсомолу Віталій Гевель та інші

учасники Пленуму, мають невідомий, суперечливий характер. Багато хороших рішень і задумів реалізуються повільно, непослідовно. А головне — мало що змінюється в основній ланці — в роботі первинних комсомольських організацій, комсомольських комітетів.

Велику увагу учасники Пленуму приділили питанням перебудови ідейно-виховної роботи. Йшлося про необхідність своєчасно помічати, тримати в полі зору й аналізувати всі найважливіші політичні події в суспільстві та молодіжному житті, відповідно до цього будувати свою роботу, активніше експериментувати, шукати нових форм, нестандартних вирішень, підтримувати ініціативних працівників.

Принципово важливо, відзначалося на Пленумі, посилювати політичний вплив комсомолу на діяльність ініціативних груп. Багато комсомольських кадрів боязко оволодівають трибуною, повільно набувають навичок політичної дискусії, нездатні відрізнити щире прагнення допомогти перебудові від бажання поспікувати на існуючих труднощах, проблемах. Їх не розв'язати самими мітингами, хай то буде охорона пам'яток історії і культури, оздоровлення навколишнього середовища чи питання розвитку енергетики.

На Пленумі вказувалося на необхідність посилити політичний вплив на самодіяльні молодіжні об'єднання і групи, підтримуючи їх конструктивні пропозиції і викликаючи демагогічні заяви, які претендують на створення альтер-

нативних політичних структур, що ведуть до ослаблення консолідації сил у боротьбі за перебудову. Комітетам комсомолу треба активніше використовувати своє представництво в партійних, радянських, профспілкових органах, радах трудових колективів для розв'язання молодіжних проблем.

На Пленумі виступив член Політбюро, другий секретар ЦК Компартії України В. А. Івашко. Зміст життя всіх радянських людей, у тому числі й молодих, сказав він, зараз можна виразити одним містким словом — перебудова. Міцно ввійшовши в наше життя після квітневого (1985 р.) Пленуму ЦК КПРС, вона визначає всі процеси, що відбуваються в нас. У перебудові молодь займає і повинна буде займати особливе місце. Адже будинок, який виростає на фундаменті, що закладається сьогодні, належатиме тим, хто зараз молодий. І тому, аналізуючи роботу республіканської комсомольської організації по здійсненню перебудови, треба виходити насамперед з сьогоденного місця і завдань комсомолу в суспільному житті республіки.

У ході дискусії, що проходять, у тому числі й на цьому Пленумі, дуже багато говориться про долю комсомолу, напрями його роботи, про те, які завдання йому розв'язувати перш за все. Партія розглядала і розглядає комсомол як політичну організацію молодих комуністів. Тільки в такій постановці він відповідає своєму призначенню. І за змістом, і за цінністю, які нерідко займали в ході своєї ідейною платформою, за

підходом до розв'язання тих чи інших питань. Саме цією лінією комсомолу наперед визначені роль і всі справи ВЛКСМ.

Розмірковуючи про роботу комсомолу в сьогоденних умовах, продовжив промовець, треба мати на увазі: в нинішній, складній ситуації кожна молода людина повинна знати, що відбувається в суспільстві, що ж зробив комсомол за роки перебудови, які є зміни, і чи є вони те, чого ми хочемо. Треба прямо сказати: їх немає. Треба прямо сказати: ЦК комсомолу України, і бюро ЦК ЛКСМУ в плані політичної і економічної освіти, просто інформування про те, що робиться в комсомольських організаціях в республіці, Центральному Комітеті комсомолу, його бюро, поки що явно недоводяться. Тут дуже серйозна ділянка для політичної роботи.

У виступі підкреслювалося: розв'язувати політичні питання, які стоять перед Комуністичною Спілкою Молоді, значить твердо протистояти балаканині і демагогії, спробам розтягнути, роз'єднати комсомол за національними, професійними та іншими ознаками і тим самим ударити по всьому молодіжному рухові, перебудові. Демагогам слід протиставити конкретні діла в економіці, військово-патріотичному вихованні, спорті, культурі.

Торкнувшись питання про вибори в народні депутати РСР, В. А. Івашко висловив критичні зауваження на адресу ЦК ЛКСМУ, зауваження на адресу комсомольського активу на місцях, які нерідко займали в ході кампанії пасивну позицію. Моло-

дим, підкреслив він, треба йти не у хвості подій, а на чолі їх. У виступі було порушено питання про ставлення комсомолу до неформальних об'єднань молоді. Більшість з них мають творчий потенціал, проводять творчу роботу. Зрозуміло, їх треба підтримувати. Але не можна закривати очі й на те, що на хвилі громадського піднесення з'являються окремі, хоч і нечисленні угруповання, чий інтерес від цілей перебудови, справжніх інтересів молоді. Звичайно, їм треба давати рішучу відсіч.

Піднести авторитет комсомолу як ідейного лідера молоді, викликати її інтересів, підкреслив прикінці В. А. Івашко, можливо лише на шляхах перетворення його в активну силу перебудови, справжню спілку молодих комуністів, яка приймає Програму партії, вироблену нею концепцію революційного оновлення суспільства. Крім Комуністичної партії іншої політичної сили, здатної вести країну на рівень розвитку, гідний нашої людини, просто немає. Все інше — це тільки конфронтація, відволікання суспільства від розв'язання нагальних соціальних і економічних завдань.

Пленум розглянув питання про бюджет республіканської комсомольської організації на 1989 рік, організаційні питання. Прийнято відповідні постанови.

У роботі Пленуму брали участь відповідальні працівники ЦК Компартії України, Президії Верховної Ради УРСР, Ради Міністрів республіки, ЦК ВЛКСМ.

(РАТАУ)

ХРОНІКА ПОДІЙ

ФУТБОЛ

Будемо відвертими: ніхто не заважав кіровоградській «Зірниці» добре підготуватися до сезону. Зуміли ж це зробити дебютанти зони з кременчуцького «Креміня», які перемогли «Зірку» на її полі з рахунком 1:0 (гол забив колишній гравець нашої команди Сергій Мурадян).

Музей бойової і трудової слави школи № 1 м. Гайворона веде помітну роботу по військово-патріотичному вихованню молоді. Його експонати розповідають про ратні і трудові подвиги земляків. На знімку: йде засідання ради музею. У центрі — вчитель В. М. ОЛІЙНИК. Фото В. ГРИБА.

Другий матч домашньої серії кіровоградців провели із срібним призером першості-88 полтавською «Ворсклою». Спочатку рахунок був 2:0 на користь «Зірки» (голи забив Едуард Денисенко та Микола Федоренко), потім 2:1 і нарешті 2:2. Майстерність «одинадцятки» полтавчан досвідченого Івана Шарія перекреслила усі надії захисту «Зірки» вийти «сухими» хоч в цьому матчі.

Наш кор.

2

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

КОМСОМОЛ ГОТУЄ РЕЗЕРВИ

Як підняти авторитет комсомолу в школі? На це запитання відповідали учасники «круглого стола» минулої суботи, що проводився в Будинку політосвіти обкому партії. Учасниками його стали старшокласники шкіл області, які приїхали до обласного центру, щоб два дні почитати у шкільній створеній обласній школі резерву ідеологічного активу та працівники обкомів комсомолу й журналісти «Молодого кому-

нара». Запитання актуальне й болісне для комсомольських активістів. Як і багато інших проблем внутрішнього життя, що прозвучали в розмові. Про об'єднання «Молодіжна мода», створення кооперативів при комітетах, інтернаціональну місію міжнародного клубу «Кіровоград — Толбухін» говорив завідувач відділом соціально-економічних проблем Олег Штадченко. Інструктор органі-

заційного відділу Павло Хомутенко намагався знайти відповідь на питання: чому знизилася активність комсомолу; чи слід лякатися, що останнім часом менше вступають у Спілку? Інструктор відділу ідеології і культури Сергій Каракулін поділився думками про ті політичні дискусійні клуби, які є в школах області, про роботу самодіяльних організацій. Журналіст «Молодого комунара» Василь Бондар проаналізував від-

повіді старшокласників на анкету, розповсюджену заздалегідь, зокрема відповіди на запитання «Твоя думка про публікації обласної молодіжної газети з проблем шкільного життя?». Самоуправління в школі, трудове виховання — ці питання сьогодні на порядку денному відділу освіти, про що говорила завідувач Алла Поліщук.

Цікавим був також для старшокласників перший день навчання; вони зу-

стрілись із працівниками ідеологічного відділу обкому партії, познайомилися з роботою Будинку політосвіти.

Яку користь принесли старшокласникам ці два дні — обком комсомолу ще аналізуватиме. Але те, що новостворена школа допомогатиме готувати комсомольський актив, і вона потрібна — сумнію в учасників розмови за «круглим столом» не було.

Наш кор.

«МІС ВЕСНА» ПО-НОВОМИРГОРОДСЬКОМУ ВРАЖЕННЯ

У Новомирогороді відбувся конкурс краси. При переповненому залі районного Будинку культури четверо дівчат продемонстрували свою ходу в міні-спідничках, в нарядних платтях та прочитали по улюбленому віршу. Оце, власне, і весь конкурс.

Глядачі, звичайно, були розчаровані. Вони, певно ж, чекали чогось цікавішого, новішого, незвичайнішого, святковішого. Одна справа, коли конкурс краси, різні «міс» проводяться десь у Сан-Франциско, чи хоча б у Москві, чи в Києві, і зовсім інша, коли така подія відбувається у невеличкому містечку, де майже всі знають один одного. У цьому є свої недоліки, але є й велика перевага — більше шансів об'єктивно визначити найдостойнішу претендентку на корону «міс». Такий конкурс міг би перетворитися в справжнє свято жіночої чарівності, елегантності, гарного смаку, природності стилю поведінки. А таке в райцентрах трапляється нечасто.

Але... Хіба можна судити по трьох лише змаганнях про красу, смак, природність, врешті духовність (що, мабуть, найголовніше) дівчини? Тож не дивно, що зал був не завжди задоволений оцінками журі, а

після читання віршів, коли ошелешеній аудиторії, яка чекала ще багатьох інших конкурсів між учасницями, оголосили переможницю і вручили корону міс Весни-89 Новомирогороду учениці середньої школи № 3 Наталі Обіденко, велика група глядачів звинуватила журі в необ'єктивності. Виявляється, багатьом сподобалась вихователка із села Мартоноші Людмила Єрьомко, яка зайняла найостанніше місце. Вона була, що дуже важливо в запропонованих конкурсах, найприроднішою.

Звичайно, журі може мати свою думку. Але чому не було призу глядацьких симпатій? Дивним здалось і запрошення ведучого зайняти місце в журі будь-кого із залу, «хто вважає себе підготовленим».

Врешті, до участі в змаганнях красунь можна було запросити побутові служби району, кооператорів. Вони могли б зробити непогану рекламу своїм товарам і значно допомогти дівчатам.

Мабуть, для того, щоб більше зацікавити глядачів, організатори конкурсу влаштували лотерею. І це прекрасно, однак слід було проводити її частинами, а не всю одразу: нудно було й не дуже смішно. Непогано відвідав Юрій Малаховський,

але й він припустився кількох прикрх помилок, наприклад, обізвав дівчат, які змагалися, худими (слід було знайти точніше слово), а відомий журнал мод «Бурда» заучав кілька разів з наголосом на останньому складі. Та й взагалі, культура мови тих, хто брав у руки мікрофон, бажала бути кращою.

Менше всього хотілося б дорікати організаторам конкурсу — їм і так випало чимало турбот. Справа тут, мабуть, не лише в організації. Склалося враження, що з самого початку парад новомирогородських красунь мислився не як своєрідне неповторне свято, а як бліде відображення столичних конкурсів. І виною всьому, по-моєму, наше провінційне стереотипне мислення, коли ми хочемо «щоб і в нас було, як у людей», але на самотій, рішучі, яскраві дії рідко коли здатні. Надто довго такі дії витравлювалися командно-бюрократичною системою, особливо консервативною на районному рівні.

А красуні у нас є. Ми здавна славилася Україна. І особливо Кіровоградщина. Вони чекають нових конкурсів. І ми, глядачі, також.

Світлана ОРЕЛ.

ЗДРАСТУЙ, АСОЦІАЦІЄ!

АУТСАЙДЕРИ?

Найстаршому з них — Олександр Кривенді — тридцять два. Наймолодшому — Василю Зеленьку — неповних двадцять сім. Втім, надамо краще слово самим учасникам організаційних зборів асоціації молодих керівників.

Олександр КРИВЕНДА, голова правління колгоспу імені Кірова Олександрівського району:

— Господарство очолюю з 1984 року. Маємо 4600 гектарів землі, спеціалізуємося на вирощуванні цукрових буряків. Кредитори, тобто банк, вже давно не дають спокую: борг колгоспу перевищує 4 мільйони карбованців. Щоправда, торік частину дефіциту ліквідували завдяки 575 тисячам карбованців чистого прибутку.

В. ШЕПИЛЮК

Рентабельність всіх галузей становить 21 процент. Відчуваємо гостру потребу в будівельних матеріалах, не влаштовує нинішня система матеріально-технічного забезпечення.

Василь ЗЕЛЕНЬКО, голова правління колгоспу «Червоний прапор» Олександрівського району:

— Борг — 800 тисяч карбованців. Торік виконали планові показники по виробництву і продажу державі зернових, м'яса, сояшки, овочів, фруктів. Рентабельність — 21,3 процента. На території господарства мешкає 329 працездатних колгоспників і 428 пенсіонерів...

Володимир АПЛАТ, голова правління колгоспу «Ленінський шлях» Долинського району:

— Рентабельність — 27 процентів, борг державі — 3 мільйони карбованців. Вирощуємо зернові, маємо 900 корів. На посаді голови правління працюю третій рік.

Іван ОНИЩЕНКО, голова правління колгоспу «Правда» Новоміргородського району:

О. КРИВЕНДА

— Рентабельність у нас одна з найвищих у районі — 61 процент. Але й проблем вистачає: слабка матеріально-технічна база, дефіцит кваліфікованих кадрів... Господарство я очолюю перший рік.

Сергій ВОЙПАН, голова правління колгоспу імені Пархоменка Новоукраїнського району:

— Особливо хвалитися теж немає чим. Плани виконуємо, але не завжди і не з усіх показників, час від часу звертаємося за допомогою до банку. Нині ведемо газифікацію населених пунктів, що знаходяться на території господарства.

Сергій БЕРГЕР, голова правління колгоспу імені 40-річчя Жовтня Бобринецького району:

— Борг господарства — 1 мільйон 700 тисяч карбованців, 200 тисяч з яких торік погасили. Рентабельність у нас невисока — 20,4 процента. Останнім часом активно впроваджуємо прогресивні форми господарювання. Скажімо, рослинницька галузь повністю переведена на оренду.

Олександр СЕМЕНИХІН, голова правління колгоспу «Рассвет» Бобринецького району:

— Теж ходимо у боржниках, але цьому є виправдання: господар-

ським способом зводимо сільський молодіжний житловий комплекс. Чи не перший в області.

Михайло ЯЦКАНИЧ, голова правління колгоспу імені Горького Кіровоградського району:

— Не буду повторювати своїх колег. Господарство тільки-тільки стає на ноги. Багато будемо. А раз так — без допомоги держави не обійтися...

Володимир ШЕПИЛЮК, голова правління колгоспу імені Куйбишева Добровеличківського району:

— Торік вперлися з продажем державі зерна, картоплі, м'яса. Завдяки цьому мали 600 тисяч карбованців прибутку. Та борг державі все ще залишається значним — 2 мільйони карбованців. Рентабельність всіх галузей — 36 процентів.

ВАРІАНТ АКТИВНОГО ЗАХИСТУ

Ініціатором створення асоціації молодих керівників виступив об-

В. ЗЕЛЕНЬКО

ком комсомолу. Саме його працівники (не без допомоги спеціалістів та юристів, звичайно) підготували проект статуту, опублікований у нашій газеті півтора місяця тому. Усі голови колгоспів, запрошені на збори, ознайомилися з проектом заздалегідь, дехто з них відразу після прочитання телефонував до редакції, уточнював окремі деталі. І все ж складалося враження, що люди до кінця так і не збагнули: чим же конкретно займатиметься нова організація, наділена неабиякими юридичними правами, фінансовою і господарською самостійністю. Ясність спробували внести другий секретар обкому комсомолу Микола Паладій та інструктор відділу соціально-економічних проблем Станіслав Чернявський.

М. ПАЛАДІЙ: Я теж, як і ви, не раз себе запитував: чи ж потрібна нам асоціація? Думаю, що потрібна. Подібні організації вже створені у Москві та Києві, функціонують вони успішно. Зокрема, на базі столичних асоціацій ство-

І. ОНИЩЕНКО

рені школи маркетингу та менеджменту. Тобто, люди вчать самі і вчать інших господарювати по-сучасному. Та головне — вони спільно вирішують свої проблеми. Кооперування коштів, спрямована в одне русло комерційна діяльність дають хороші результати. Обидві асоціації, наскільки я знаю, поправили свою фінансову діяльність, налагодили навіть зовнішньоекономічні зв'язки. Саме на це повинні орієнтуватися і ми. Простіше кажучи, об'єднавшись, ви, керівники слабких господарств, зможете скласти реальну силу. Адже куди легше купити спільно ту ж переробну лінію чи відновити цегельний завод і виробляти для власних потреб конче потрібні будматеріали, ніж борсатися поодиночі в бурхливому морі дефіциту коштів і людських ресурсів.

С. ЧЕРНЯВСЬКИЙ: Гадаю, що немало важить і можливість спіль-

кування з колегами. В асоціації ви зможете ділитися досвідом, деякі справи вирішуватимете разом. Крім того, планується запровадити складний комплекс інформаційних послуг. Ми узагальнюватимемо замовлення з господарств на придбання потрібної сільськогосподарської техніки, обладнання, насіння, постаримося максимально спростити шлях для обміну або купівлі-продажу їх. Допоможе нам у цьому рекламний додаток до «Молодого комунара», один з видавців якого — Кіровоградський центр НТТМ «Ефект» — вирішив стати спонсором нашої асоціації.

Або такий приклад. Практично всі ви під час проведення трудомістких сільськогосподарських робіт користуєтесь послугами сезонних працівників з інших областей. Для цього з усіх господарств розсилаються гінци, тратається неабиякі кошти. Спрашу можна спростити. Варто лише створити при асоціації банк з даними про потребу в робочій силі того чи іншого господарства. Одній людині цілком під силу вирішити проблему, яка хвилює всім чи десять колгоспів. При мінімальних затратах коштів.

А чи не доводилося вам під час масового збирання овочів мотатися в пошуках ринку збуту продукції? Доводилося, звичайно, до того ж часто-густо безрезультат-

С. ВОЙПАН

но. Тим часом, вирішити цю проблему можна досить просто. Ми розмовляли з представниками двох кооперативів, що мають вихід на міжнародний ринок. Вони твердо пообіцяли допомогти в придбанні чи оренді переробних ліній. Зробити це одному господарству — накладно, а гуртом — будь ласка. Скооперувавшись, ви зможете придбати таку лінію. Більше того, асоціації буде під силу надавати партнерські послуги іншим господарствам області.

«ІДЕЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ. ДАВАЙТЕ ДУМАТИ!»

Так чи приблизно так висловилися молоді керівники. І відразу поспішали пропозиції. Задум, який ще вчора багатьом здавався звичайнісіньким прожектом, почав набувати обрисів реальності.

В. ШЕПИЛЮК: У нашому господарстві є 300 вуликів. Оскільки державне замовлення на цю про-

М. ЯЦКАНИЧ

дукцію не поширюється, думаю, частину меду можна буде збувати напям. На вигідних умовах і в поліпшеній розфасовці звичайно. І ще одна пропозиція. Більшість колгоспів, як і наш, господарюють сьогодні наосліп, не знаючи можливостей своїх ґрунтів. Сіють і садять те, що диктують зверху. А результат? Часто — збитки. Особливо на картоплі, яка в нас ніколи не родила. Давайте разом запросимо науковців скажімо, з Уманського сільськогосподарського інституту. Хай розроблять науково обґрунтовану систему землеробства для кожного колгоспу.

О. КРИВЕНДА: На березневому Пленумі ЦК КПРС немало йшлося про самостійність господарств. На мій погляд, вона повинна слугувати, насамперед, поліпшенню фінансового стану колгоспів. Тобто, голова сьогодні обов'язково має стати ще й комерсантом в хорошому розумінні цього слова. У нас добре родить суданка та еспарцет на насіння, а в західних областях — ні. Чому б не реалізовувати насінники на договірних умовах? Ми таке практикуємо і маємо чималий зиск.

С. БЕРГЕР

О. СЕМЕНИХІН: Починати треба із створення власної бази по виробництву будівельних матеріалів. Це проблема проблем. Ми нині зводимо сільський молодіжний житловий комплекс. Більше тратимо часу в пошуках матеріалів, аніж працюємо безпосередньо на зведенні будинків...

І. ОНИЩЕНКО: Я — за кооперацію. Але треба продумати, яким чином ми підтримуватимемо зв'язок, адже відстані між нашими господарствами немалі. Пропоную також скласти чітку програму роботи на рік.

В. АПЛАТ

В. ЗЕЛЕНЬКО: Не треба тільки боятися ризику. Та ж лінія по переробці овочів може дати прибуток вже через рік-другий. А го ми звикли економити копійки там, де втрачаємо карбованці...

О. СЕМЕНИХІН: Підтримую товариша. Ми маємо 146 гектарів саду. Винзаводи, як ви знаєте, закрили, місцеві харчокомбінати з переробкою фруктів не справляються. Могли б виробляти соки, сухофрукти в привабливій упаковці.

С. ВОЙПАН: Не ставлю під сумнів доцільність створення асоціації, але давайте продумаємо деталі її функціонування, правову захищеність. Адже членами її стануть не просто молоді керівники, а очолювані ними колективи господарств. Як організації ще можуть до нас влитися? Давайте подумаємо про вступні внески, необхідні для утримання апарату...

Учасники зборів внесли попередні поправки до проекту статуту (остаточний варіант буде

О. СЕМЕНИХІН

затверджено на установчій конференції, що відбудеться наприкінці місяця), визначили представництво від господарств, обговорили принципи діяльності і права штатного апарату.

М. ЧЕРНЕНКО, спецкор «Молодого комунара».

ПЕРЕБУДОВА:
ТВОЯ ПОЗИЦІЯ

ПОТРІБЕН ДИРЕКТОР!

На початковому етапі асоціація молодих керівників розпочне свою діяльність за такими напрямками:

— захист інтересів молодих керівників на рівні обласного, міністерств, відомств;

— організація зустрічей молодих керівників;

— інформування керівників з різних питань;

— навчання спеціалістів;

— створення спільних підприємств по переробці сільськогосподарської продукції випуску будівельних матеріалів тощо.

Організаційні збори асоціації молодих керівників визначили структуру і принцип діяльності штатного апарату. До нього увійдуть посади директора, заступника директора по комерції та головного бухгалтера.

Обком комсомолу та організаційні збори асоціації запрошують усіх бажаючих взяти участь у конкурсі на заміщення вакансії директора та його заступника. Основні вимоги до майбутніх керівників: вища освіта (бажано сільськогосподарська чи економічна), досвід практичної роботи в сільськогосподарському виробництві, чіткий план роботи з вищезгаданих напрямків.

Посадовий оклад директора — 250 карбованців, заступника — 230.

ЗАЯВКИ НАДСИЛАЙТЕ ЧИ ПОДАВАЙТЕ ОСОБИСТО ДО ОБКОМУ КОМСОМЛУ ЗА АДРЕСОЮ: м. КІРОВОГРАД, вул. КАРЛА МАРКСА, 41. ТЕЛЕФОНИ ДЛЯ ДОБІВІД: 4-73-70, 4-74-77.

3

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

НА ТРИБУНУ,
ПЛЕНУМУ
ОБКОМУ
КОМСОМОЛУ

КОРОТКО

Нещодавно у Вільшанці відбулася зустріч працівників райкому партії, райвиконкому з комсомольським активом району. На ній порушувалися питання комсомольського життя, охорони природи, трудової діяльності молоді, і, зокрема, ведення соціалістичного змагання. Особливу увагу було приділено організації відпочинку.

Наш кор.

«НЕ ЗНАЄМО», —

— такою була відповідь членів КМК по складанню комодів Кіровоградського меблевого комбінату, коли їх запитали, яку роботу проводить бюро обкому комсомолу. І зразу ж доповнили, — хочемо знати, а якщо так, то вносимо свої пропозиції.

Колектив по виготовленню комодів — один з найдружніших на комбінаті. Молоді працівники, які працюють тут, заздять членам КМК, котрі створили свою «комуну». Бо ж у них — все спільне, все однакове і все рівне. Кожен з десяти чоловік у будь-який час може підмінити один одного, взаємність тут повна. Звичайно, за умов рівноправ'я у кожного в день зарплати однакова сума грошей у кишені.

Розмови про комсомол, його авторитет, успіхи і труднощі, більше того — нудачі — видно було, хлопці були не дуже раді. Мовляв, про що тут говорити...

Не будемо винити членів комсомольсько-молодіжного колективу комодників у не їхній вині. Комсомольська робота у цьому не так і маленькому колективі здебільшого зводилася до сплати членських внесків. Про бюро обкому комсомолу?

Ні, не знають. Не знають, хто і чим займається.

— А хотіли б знати, чим займаються працівники обкому ЛКСМ України, які обов'язки покладені на членів бюро?

— Я вважаю, що членам виборних органів обкому ЛКСМУ треба частіше виступати перед молоддю, — радить групкомсорг Микола Бернос. — Було б дуже добре, якби молодіжні теле- чи радіо-програми вели по своїх напрямках члени бюро. Якби ще з ними був прямий зв'язок. От і познайомилися б.

— Хотілося б, — говорить Сергій Черних, — щоб саме представників від Спілки висували на керівні посади, щоб до вирішення молодіжних питань на місці залучалися комсомольці. І ще одне — щоб члени бюро обкому ЛКСМ України ці питання тримали на контролі.

Звідки взялося таке пасивне ставлення до Спілки, для меблевиків не секрет — один за одним міняються секретарі комітету комсомолу підприємства. Про їхню ініціативу — годі й думати. Добрим словом згадали лише колишнього свого вожака — Геннадія Крупченка. За його секретарювання, як розповів Юрій Вдовиченко, і на море гуртом їздили відпочивати, і спортивні змагання проводилися...

— Обираємо ми, члени комітету комсомолу, секретаря. Здебільшого пропонуємо людину не за організаційськими здібностями, а когось з «ідеєрізів», з комити. У них часу більше — може і в робочу годину у справах піти, хоча б попередити всіх, що відбувається вечір якийсь, чи ще що. Пропонує бюро обкому комсомолу постійно звертати увагу при звітно-виборній кампанії на вибори секретаря: зверху, від членів бюро і до рядового комсомольця слід роз'яснювати, хто повинен бути членом комітету комсомолу. Тим більше — його секретарем, — розговорився Ю. Вдовиченко, він же — член комітету комсомолу.

От хто той комітет очолює, Юрій не знає. Десь місяців три тому, та оце сьогодні, як сказав, бачив комсорга. А хто — й не згадав...

— Мабуть, пропозиція Юрія декому видається дивною, — доповнює свого товариша Олександр Бойко. — Але я скажу, що розумна роз'яснювальна, а тим більше пропагандистська робота повинна вестися обов'язково. Надіятись на свідомість рядових спілчан ще зарано. Та що тут про

свідомість говорити, коли недоліків, які видно, пребагато. Бачимо і пасуємо. Мабуть, так і з комсомолом.

Хлопці розповіли про свою роботу: складають комоди. У місяць — тутілька в тутільку, як вони висловилися, по плану. І ні на один десяток комодів більше. Чому? Заготовок не дають. Хоча можуть за день не 50, а 60 скласти. Тому й виготовили за два місяці нинішнього року аж... на три комоди більше.

Однак члени комсомольсько-молодіжного не дуже охочі до перевиконання.

— Нема й так напочатку місяця деталей. План «клепаємо» в останні два тижні, — заявив Валерій Дрига, бригадир КМК. — Та навіть коли б і робили більше, однак розцінки знизять. Це не вина. Можливо, допомогли б нам вирішити це питання члени бюро обкому комсомолу? Так ми їх не знаємо. А хочемо знати, тим більше, що серед них є і виробничники, які не лише зможуть нас зрозуміти, а й допомогти.

Ю. ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».

Чи легко бути членом бюро?

Я не претендую на вказівку «рівняйтесь на нас!». Але дуже хочу, щоб члени бюро Кіровоградського обкому комсомолу звернули увагу на ті питання, які свого часу розглядалися на пленумі Новомиргородського райкому комсомолу. На ньому кожен член бюро районної спілчанської організації і все бюро в цілому звітували про свою роботу. Нам було про що сказати і було що почути у критичних зауваженнях і пропозиціях товаришів...

— ...Є пропозиція доручити ведення пленуму членам бюро...

Скільки разів ми чули цю фразу, скільки разів піднімали руки «за!» Будучи членом бюро райкому комсомолу з 1985 року, я, звичайно, обізнаний з його функціями, але такі рідко задумувався про активізацію діяльності його членів над питанням: чи легко бути членом бюро?

На цю розмову наводять дві неمالоважні обставини — це звіт бюро райкому комсомолу по керівництву перебудовою первинних комсомольських організацій, аналогічний майбутній звіт бюро обкому комсомолу і новина, яка збила членів бюро з пантелику, за багато останніх років, коли, не будучи попередньо запрошеним, член ВЛКСМ проситься взяти участь у засіданні бюро.

Зрозуміло, що обізнаність, активність членів бюро, працівників апарату — більша. Але винні в пасивності решти самі ж функціонери, завдяки нормативному підбору кадрів.

Іноді кажуть — звільніть від обов'язків. Але це не вихід. Потрібно перш за все на-

вчити, а потім питати про виконання своїх обов'язків. Ми так і робимо, плюс кожен член бюро, як і активіст районної ланки має конкретне доручення. Наприклад я — відаю підготовчими роботами будівництва МЖК, Б. Єдинак — діяльністю клубу за інтересами комітету комсомолу шахти, О. Сильока — створенням копилки цікавих піонерських і комсомольських справ, Ю. Малаховський — забезпеченням діяльності міського госпрозрахункового центру дозвілля молоді, Ю. Демченко — діяльністю мототурка — клубу за інтересами, В. Черноус — звітує на бюро про особистий внесок по мобілізації комсомольців і молоді колгоспу імені Чапаєва на виконання Продовольчої програми країни.

Конкретні доручення, звичайно, мають і всі члени бюро обкому комсомолу. Але про те, як вони виконують їх, судити важко. Причина? Не завжди та чи інша інформація доходить до спілчан. Думаю, на це слід звернути особливу увагу.

Важливо також заслуховувати звіти членів бюро на пленумах, у первинних комсомольських організаціях, де вони стоять на обліку, залучати їх до участі в бригадах по підготовці питань на пленум, бюро.

Однею з причин прорахунку в кадровій роботі є її безсистемність. А тому, працюючи у відрядженнях, відповідальні працівники обкому і райкомів комсомолу обов'язково повинні цікавитися резервом у виборних органах як обласної, так і районних комсомольських організацій, адже ХХХV звітно-виборна конференція не за горами. Наближається обласна звітно-виборна

комсомольська конференція, але поки роботи саме по резерву до виборного органу обкому комсомолу непомітно. Активішим повинен бути в цьому напрямку і «Молодий комунар».

Бюро Новомиргородського райкому комсомолу одним із своїх найважливіших завдань вважає роботу з комсомольськими організаціями, діяльність яких за звітний період визнана незадовільною. У них проводимо семінари-навчання, засідання дискусійних клубів, допомагаємо в проведенні дозвілля молоді тощо, і після звітно-виборних зборів проміжок часу пройшов невеликий, але зрушення в цих організаціях вже помітні.

Чомусь ми забуваємо використовувати стимули заохочення людей, які цього заслужили, які піднялися на вищий щабель у своїй роботі. Зокрема, ми визначаємо за рік кращі комсомольські організації, а також найактивнішого члена бюро райкому комсомолу. Головне, що люди знають — вони не забуті. На це теж пропонує звернути увагу членам бюро обкому комсомолу.

Важко серед безлічі напрямків роботи визначити основні. На цей рік бюро райкому комсомолу для себе визначило комісії, їх затвердили на пленумі. Тепер головне — щоб комісії працювали і щоб їхня робота видна була результатом. Думаю, що це найголовніше для всіх членів виборних органів... А особливо — для членів бюро обкому ЛКСМ України.

А. СТОЯН,
перший секретар Новомиргородського райкому комсомолу.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

Про Павлика Морозова

в останні роки написано багато. «Огонек», «Юность», «Литературная газета», «Новое время»... Написано протилежне тому, що про нього досі ми знали. Тому закономірно в ЦК ВЛКСМ, Центральному Раді Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна почали надходити листи й телеграми з найголовнішими питаннями: чи правильно ставиться під сумнів рішення Бюро ЦР ВПО імені В. І. Леніна про занесення імені Павлика Морозова до Книги Пошани Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна?

Прокуратура СРСР, редакції газети «Пионерская правда» і журналів «Пионер» та «Человек и закон» дослідили по-новому справу вбивства Павла і Феді Морозових та подій, що передували вбивству. Бюро ЦР ВПО імені В. І. Леніна зробило наступні висновки.

У селі Герасимівці Верхньотавдинського району Уральської (нині Свердловської) області на початок 30-х років влада фактично належала сільським багачам. Це відбивалося на становіщі бідняків, до яких належала й сім'я Павлика Морозова. Особливо сутужно стало жити, коли родину з чотирма дітьми понинув батько: голодували, дід С. С. Морозов погрожував відібрати назад майно сина Трохима, Павликового батька.

Тринадцятилітній хлопчина, який фактично став головою сімейства, вирішує шукати порятунку в об'єднанні з іншими бідняками. До того ж відомо про події в країні доводять і в глухому уральському селі. Про Радянську владу, піонерський рух розповідали вчителі, які щороку мінялися у Герасимівці. Серцем сприймали ці розповіді діти. Серед них Павлик Морозов. Як міг, він практично боровся за нове життя. Робив це відкрито, за що йому не раз погрожували, били. Але він не міняв своїх переконань.

Лихосуд документи, що підтвердили б вступ П. Морозова в піонери, не маючи їх і для сучасних піонерів. В піонерській організації не існує членських

нижок. Однак очевидці не сумнівалися, що Павлик був піонером і фактично, і в душі.

Водночас слід сказати, що літературний образ П. Морозова не повністю відповідає реальному підлітку. Нічим не підтверджується факт повідомлення Павлом уповноваженому по хлібозаготівлях про злочини його батька, колишнього голови сільради. Дослідження показало, що й сам уповноважений вперше з'явився не в Герасимівці, не в карних справах, а в книгах, які виїшли після вбивства братів Павла й Феді Морозових. До того ж у різних книгах уповноважений має інше прізвище, тоді як усі інші учасники трагедії мають свої імена.

Доведено єдиний виступ П. Морозова проти свого батька на суді над Трохимом Морозовим. Свідок-син тоді відкрито заявив, що батько, сам бідняк, бідняків не підтримував, на посаді голови сільради «стояв горою за куркуля». Однак, видавши «доповідь» «уповноваженому», Павлика Морозова спочатку перетворили на солдака героя, оспівуючи його в поїздах, поемах і навіть піснях, а тепер заперечують до рівня «піонера-донощика», «зрадника» чи простої жертви злого наміру.

Отже, слід не дегероїзувати Павлика Морозова, не навішувати ярлики на честного й безстрашного хлопчина, а правдивою книгою розповісти про селянського підлітка, який щиро повірив у можливість нового, світлого життя у глухому уральському селі, власними силами наближаючи це життя.

Бюро Центральної Ради Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна ухвалило вважати правильним рішення Бюро ЦР ВПО імені В. І. Леніна від 1955 року про занесення до Книги Пошани ВПО імені В. І. Леніна піонера Павлика Морозова.

«...було гостро поставлене питання про фанти й події, які стали нам відомі тільки перед засіданням бюро. Наводимо дослівно з доповіді:

— На обласній конференції прихильників руху за мир 5 червня 1987 року мовилося про велику роботу по патріотичному вихованню і поповненню Фонду миру добровільними коштами в колективах торгівлі і громадського харчування. Торговельники стали ініціаторами руху «Один день роботи — Фондові миру», одними з перших почали зараховувати в свої ряди героїв війни... Ініціаторами цієї справи був КМК магазину «Оксана» в Кіровограді, досвід якого, після рішення Секретаріату правління РФМ у грудні 1986 року, поширився по країні. Про славі справи «Оксани» виходять книги й буклети не тільки для радянської громадськості, але й на закордон — туди, де державною мовою є англійська...

Як же могло статися, що в цей прекрасний колектив було призначено, незважаючи на нашу незгоду, іншого керівника (замість В. В. Таценюк). Цей інший все зробив, аби зганьбити велику й благородну справу, якій служить Фонд миру, завдавши йому великої моральної шкоди. Дівчат-комсомолок викинули з «Оксани», героїв-молодогвардійців позбавили зарплати, яка щомісяця перераховувалася у Фонд миру. Набрано новий колектив дівчат, які замінили тих, що розраховані. Нині з кожної працівниці утримують по 2 карбованці на місяць.

Ми просимо... зробити все для того, щоб патріотичний почин «Оксани» не був остаточно похований. Винні, само собою, повинні бути названі поіменно...».

(Із листа заступника голови Кіровоградського обласного комітету захисту миру й обласного відділення Радянського фонду миру Г. К. Лисенка в об'єм комсомолу).

ПРО школу формалізму на сьогодні сказано так багато, що, здається, вже годі додати до цього ще хоч що-небудь. І ось раптом цей лист... Нібито й справедливе обурення представника Фонду миру. Але одразу спіткається на слові «добровільний». Як же це, думаєш, так: в доповіді внески названо «добровільними», а з контексту випливає — «добровільно-примусові»?

Втім, у такій делікатній справі, як діяльність Фонду миру, слід керуватися, очевидно, не так емоціями, як фактами. Отими, які називають чомусь «упертими». З метою ознайомитися з ними поближче ми й звернулися до дівчат із відомого в Кіровограді магазину «Оксана».

Тут уже автори цих рядків довелось мимоволі звертати увагу на сердито-літій Григорій Кириловича звинувачення, в тому числі й на адресу «іншого», тобто — нового керівника. Навряд чи можна його асоціювати з Іриною Соколовською, яка нині очолює КМК «Оксани» (комсомольсько-молодіжний колектив тут, як бачимо, все ж продовжує існувати). Кого ж тоді мав на увазі Г. К. Лисенко, нарікаючи на дискредитацію «великої і благородної справи (із цим годі сперечатися — АВТ.), якій служить Фонд миру»?

Наслідки пошуків виявилися досить-таки несподіваними. В міському торговельному об'єднанні «Промтовари», до якого належить і магазин № 4 «Оксана», мене познайомили із особовими справами колишніх працівників знаменитого КМК. В. В. Таценюк завідує магазином № 45, К. М. Шліхта — магазином № 28, В. Є. Василенко — магазином № 2, Л. П. Багмет — магазином № 34, В. І. Халік — секцією магазину № 3; Л. А. Яцюк — секретар партбюро об'єднання «Промтовари». Де ж бідолашні, «викинуті з «Оксани» дівчата-комсомолки?

Це питання мучило автора, аж поки не трапилися на очі накази по МТО «Промтовари» за № 109К від 27 травня 1988 року та № 129К від 4 липня 1988 року. І тоді вже в цій непростій історії виявився ще й детективний присмак: до появи вищезгаданих наказів явно був причетний відділ по боротьбі з розкраданням соціалістичної власності. Як наслідок: кілька молодих працівників були звільнені з роботи із формулюванням: «через недовір'я колективу». Приблизно в той час залишила «Оксану» і тодішня завідувача (не називатимемо її прізвища). Тоді ж завідувача магазином стала І. В. Соколовська...

Що ж, скаже читач, очевидно, в колективі справді не все було гаразд, раз дійшло до серйозних порушень і нестач. Чи ж варто дивуватися після цього, що колектив магазину майже повністю

оновився? Однак: чому штат обласного Фонду миру страждає обставиною в «Оксані» не одразу по названих подіях, а через півроку після них? Щоб зрозуміти це, треба познайомитися із цікавим документом, який знаходиться на почесному місці в музеї «Молодої гвардії» при магазині № 4. На чималому шматку ватману — кольорова таблиця, у якій напроти певних років (починаючи з 1973-го — часу появи ініціативи) — лаконічні цифри: 2208, 2370, ..., 2500, 2564, 3100, ..., 2850, 3073, 2882, 3120... І раптом, навпроти 1988 року — цифра 623! Саме стільки карбованців перерахували у Фонд миру дівчата-комсомолки з «Оксани» — на цілих дві тисячі менше, ніж за попередній, 1987 рік.

А тепер уявіть себе на місці працівників обласного Фонду миру, які на початку нинішнього року підбивали підсумки надходжень за 1988-й і раптом виявили такий різкий контраст. Звичайно ж, перша реакція була різко негативною: ач як, ми їм усю славу, ми їхній досвід на увесь світ розповсюдили, а вони!... За кілька днів після засідання бюро і було направлено у певні інстанції підписаного Г. К. Лисенком листа, де спадкоємців учораших ініціаторів названо «ворогами Радянського фонду миру».

Давайте подумасмо: як можна було без усяких розборів, без вивчення суті справи одразу звинувачувати дівчат-комсомолок у відсутності патріотизму? Хіба мірлом патріотизму є тільки гроші, які перераховуються (або не перераховуються) у Фонд миру? І чому людина, яка перераховувала туди скромну, відповідно до своїх можливостей, суму, обов'язково є меншим патріотом, ніж багатший сусід, який перерахував більше?

Отож і кажу: може, я неправий, але надто вже нагадує стиль того погрозового листа ті «грозомоводні» постанови з відповідними висновками, які в роки, що передували перебудові, завдали стільки справді відчутної (а не уявної) шкоди нашому суспільству. Чи ж не настала вже пора для інших підходів, інших методів роботи з людьми? Особливо ж якщо це стосується молоді (а про те, що в «Оксані» нині працюють люди молоді, свідчить і наявність КМК).

НА ЦЬОМУ, здається, можна було б і припинити (принаймні на деякий час) розмову з приводу того листа. Однак тоді лишилось би «за кадром» багато чого такого, про що нині слід би говорити особливо відверто. Чому саме нині, у час перебудови, сталося таке в колективі «Оксани»?

КОМУ ІНІЦІАТИВУ... ЗА РОЗНАРЯДКОЮ?

ТАКЕ ПИТАННЯ МОГЛО Б ВИДАТИСЯ
ПОЗБАВЛЕНИМ ГЛУЗДУ,
АБИ НЕ ОДНА КОНКРЕТНА ІСТОРІЯ

Давайте послухаємо думки з цього приводу самих торговельників.

В. ТАЦЕНЮК, завідувача магазином № 45:

Мені здається, що дівчата просто погарячкували. Звичайно, нова форма оплати праці після переходу на госпрозрахунок змушує їх рахувати свої гроші, але, мені здається, нагальної потреби «звільняти» молодогогвардійців не було.

Н. ЛАВРЕНКОВА, завідувача того ж магазину:

У нашій секції за штатом має бути 10 чоловік, а практично працює 9. Одну ставку передаємо у Фонд миру за Юрія Гагаріна, який зарахований до нашого колективу. Нічого, справляємось...

В. ДІКУСАР, завідувача фінансовим відділом об'єднання «Промтовари»:

Із четвертого кварталу 1987 року наше об'єднання перейшло на госпрозрахунок. Що це означає для кожного колективу? По-перше — самоокупність: оплата йде від виконання плану. Тобто, усі ставки треба, простіше кажучи, заробити. І, по-друге, тепер у нас фонд зарплати визначається так, щоб темпи зростання заробітної плати не перевищували темпів зростання продуктивності праці. Це так званий норматив співвідношень.

К. РЯБЕЦЬ, завідувача відділом праці і зарплати об'єднання «Промтовари»:

Профспілкові збори колективу «Оксана», які вирішили передавати на рахунок молодогогвардійців не дві заробітні плати, а по 2 карбованці щомісяця з кожного члена КМК та ще раз на рік — денний заробіток, відбулися в магазині 25 листопада 1987 року, ще до приходу в колектив І. Соколовської. Рішення було прийнято одностайно... Ще один нюанс: при переході на госпрозрахунок були змушені скоротити у цьому магазині дві штатні одиниці, інакше він був би запланований на збитковість.

І. СОКОЛОВСЬКА, завідувача магазином «Оксана»:

У нашому магазині працює трохи більше двох десятків чоловік. Майже всі вони — члени КМК, беруть участь у перерахуванні коштів у Фонд миру. Але у зв'язку з тим, що економічні умови роботи колективу змінилися, доводиться визнати: перераховувати такі суми у Фонд миру, як раніше ми не можемо...

Спробуємо розшифрувати усі ці висловлювання. Економічні умови призвели до становища, за якого два десятки чоловік реально (а не уявно, як це було досі) повинні заробляти і віддавати до

Фонду миру ще дві заробітні плати. Раніше цей вантаж по суті лягав на плечі усього торгу і тому не був таким відчутним. Нині — прямо протилежне становище.

Усе вищесказане, на мою думку, — це ще й яскрава ілюстрація до того, як тісно пов'язані економіка і мораль. Госпрозрахунок допоміг виявити, поряд із економічними резервами, ще й усю штучність, надуманість деяких нашіумілих «ініціатив» доби застою. Тих ініціатив, які були засновані не на реальних людських потребах, а на плакатних «прикладках для наслідування». Навряд чи зрадили б молодогогвардійці нині, якби сталося диво і вони раптом дізналися, що на рахунок їх передавали... незароблену зарплату! Звісно, автор далекий від думки, що ці нотатки цілком і сповна висчерпують і саму цю історію, і мимохіть зачеплені у ній проблеми. Але, певно, є потреба розставити ще деякі акценти. Зокрема, стосовно музею «Молодої гвардії» та ініціативи сьогоднішніх дівчат-комсомолок. Виявляється, вони і в думці не мали анулювати свій музей, так само як і відмовлятися від участі у фонді миру. На мою думку, і сьогодні їхній внесок у цю справу досить значний (понад 600 карбованців на рік — це по 30 на кожного члена КМК. До того ж ці гроші справді зароблені дівчатами, а не «додовані» зверху. Інша справа, що експозиція музею потребує перегляду, поповнення новішими експонатами, матеріалами про «Молоду гвардію» тощо. Отут би, до речі, і Фонд миру міг би допомогти...

А щодо того, які нині комсомолки працюють в «Оксані», то поділюся тільки своїм особистим враженням: такі, як і скрізь. Тобто, у чомусь бувають активні (участь у спортивних змаганнях, призові місця в професійних оглядах, активність на суботниках і т. п.); є у них і свої проблеми, свої домашні справи; очевидно, і без недоліків не обходиться (їх особливо підмічають покупці). Але от щодо того, чи немає серед них недругів миру, у тому числі й «ворогів Фонду миру» — то, хай вибачає вже Григорій Кирилович, такі немає, і це факт.

До речі, після детального знайомства зі справою, довелось мені завітати і до обласного відділення Радянського фонду миру. Говорили з самим Г. К. Лисенком. І ви знаєте, він виявився зовсім не таким сердитим чоловіком, як можна було подумати, прочитавши його гнівного листа... Що зайвий раз свідчить на користь народної мудрості: поспішиш — людей насмішиш. Чи, може, я неправий?

П. СЕЛЕЦЬКИЙ,
спецкор «Молодого комунара».

СВІТОГЛЯД

Звідки походить традиція

12 квітня 1919 року в депо Москва-Сортувальна проведено перший комуністичний суботник.

В Єлисаветградському повіті комуністичні суботники почали організовуватися після вигнання білогвардійців з повіту. В квітні за рішенням Єлисаветградської повітової партійної організації було створено спеціальне бюро по проведенню недільників і суботників. Міська газета «Известия» від 7 квітня 1920 року в передовій статті «За роботу» писала: «Відлуння грандіозної епопеї труда докотилося до Єлисаветграда...».

1 травня того ж року на суботник у місті Єлисаветграді вийшло 1000 робітників, які працювали в районі Балашихи на розробках бурого вугілля; у міському саду працювало 2000 робітників, на залізничній станції — 40 чоловік, котрі відвантажили 2 вагони шлаку... У зв'язку із збільшенням числа захворювань віспою, відділ здоров'я постановив «присвятити суботник прищепленню віспи населенню міст». П'ятнадцять чоловік працювали в дитячому притулку імені Шевченка; вони пошили сім пар дитячих штанчик, вісім платтячок. На станції Плетеній Ташлик трудилось 82 чоловіки...

...У післявоєнні роки, коли промисловість і сільське господарство міста були зруйновані фашистами, кіровоградці з великим ентузіазмом взялися за відбудову заводу «Червона зірка». Купи каміння, щебеню та пошматованого заліза лишилися на місцях, де знаходилися його корпуси. Патріотичний рух за відновлення заводу очолили комуністи.

Заводські будівлі «Червоного Профінтерну» теж були перетворені війною на купу обгорілих руїн, під якими знаходилися верстати, машини, інструменти, матеріали... На розчищенні завалив пліч-опліч працювали інженери і робітники.

В комуністичних суботниках втілена ленінська ідея соціалістичного змагання, в якому проявився масовий трудовий героїзм радянських людей.

А. КУЗЬМЕНКО,
старший археограф
Держархіву області.

5

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

Фотографує Василь ГРИБ

Тривають будівельно-монтажні роботи на майданчик гірничо-збагачувального комбінату окислених руд у Долинській. Дбають спеціалісти і про свою техніку. На знімку угорі зліва — начальник місцевих майстерень підприємства Кіх-Ерфурт Уве ВЬОЛЬКІ та автолюсар Хільмар ПЮШЕЛЬ (знімок анізу).

Не забувають наші зарубіжні колеги і про соціальну програму зведення майбутнього промислового гіганта — споруджувані ними житлові будинки, мов з рекламних проспектів.

Фото В. ГРИБА.

ХІТ-ПАРАД

Ми пропонуємо нашим читачам виділити літератури березня серед пісень і дисків, але авторів одержаних листів чомусь зацікавили менше — більше ансамблі. Отже, наші меломани у березні вважали найкращою пісню «ДЕВОЧКА МОЯ СИНЕГЛАЗА» (Євг. Білоусов). Друге місце зайняла «СЕЛЫЕ РОЗЫ» (Ю. Шатунов), третє «СЕДАЯ НОЧЬ» («Ласкавий травень»). Серед інших пісень найчастіше називалися «АРИАДНА» (М. Муромов), «ТЫ НЕ АНГЕЛ» (О. Глизи), «РОЗОВЫЕ РОЗЫ» (А. Разін).

Серед ансамблів з невеликим відривом лідирує група «КІНО», далі йде «ЛАСКАВИЙ ТРАВЕНЬ», третє місце поділили «НАУТИЛУС ПОМПІЛУС» та «ЕЛЕКТРОКЛУБ».

Дякуємо нашим читачам С. КРАВЦОВУ (Кіровоград), С. КОВАЛЕНКО (Добровеличківський район), А. АЛЕШЕНКО (Кіровоградський район), О. ЗАЯРНОМУ (Новоархангельськ), Н. ДАНИЛКО (Олександрійський район), О. ДОНЧЕНКО (Олександрія), Т. ДЖУЛАЙ (смт Олександрівка) та багатьом іншим за участь у хіт-параді.

Чекаємо листів про музичних лідерів квітня. Називайте пісні і групи, які займають у ваших уподобаннях перші три місця. Строк розгляду листів — два тижні з часу цієї публікації.

На запитання нашого кореспондента відповідає начальник відділу пожежної охорони УВС облвиконкому М. І. ЕРМАКОВ.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

ПОЖЕЖА—РІЧ СУБ'ЄКТИВНА

КОР.: Чув, що нібито на порозі ювілей пожежників!

ЕРМАКОВ: Так. Ось архівні документи: «Штат Єлисаветградской пожарной команды Высочайше утвержден 14-го июня 1841 года одновременно со штатом городской полиции. Был он крайне малочислен...».

Зараз покаржитись на малочисельність пожежних не можна. Однак не стверджувати, що штати роздуті і ми байдикуємо. Навпаки — щорічно намічається тенденція зростання чисельності пожеж...

КОР.: На фоні чого це відбувається?

ЕРМАКОВ: Я б висловився так: необов'язковість поведінки людей. Ми стаємо, якщо хочете, розслабленишими, неуважнішими, безпечнішими. Скільки таких ситуацій: праска нагрівається, чайник закипає, телевізор працює, а ми лягаємо (на хвилю!) і... засинаємо...

90 процентів пожеж — це наш, безпосередньо людський фактор. Не буду говорити про те, що стає звичним: «А на Заході не так!». Там теж проблем з пожежами вистачає. Однак мені особисто від цього не легше...

КОР.: Ваша служба, мабуть, розуміє своє призначення не тільки в гасінні пожеж, а й у профілактичній роботі!

ЕРМАКОВ: Випускаються марки, етикетки на сірниках, бюлетні, листівки. Людей попереджують:

«Будьте пильними! Не давайте дітям сірники, не залишайте їх удома!». Ми виступаємо у пресі, на телебаченні, радіо, і ледь не плачучи, спостерігаємо, ну, чи не протилежний ефект. Скажіть, як ще можна переконувати батьків, аби вони не полишали малолітніх дітей удома?

КОР.: Статистика знає все...

ЕРМАКОВ: Торік в області сталося 1530 пожеж. Загинуло 56 чоловік, в тому числі 23 дитини. За три місяці нинішнього 349 пожеж позбавили життя 26 чоловік, в тому числі 12 дітей. Цифри страшні і сумні, але пожежі рідкісним та унікальним явищем не стають...

КОР.: Розкажіть про особливості пожеж в нашій області.

ЕРМАКОВ: Ну що? Взявмо від пожеж гине більше людей — в дії пічки, електронагрівальні прилади. Кожна десята пожежа пов'язана з дитячими пустошами. Кожна шоста — це порушення при будівництві пічок та димарів. Я б їх назвав бомбами сповільненої дії — рано чи пізно неправильно споруджені пічки та димари стануть причиною пожеж. Кожна п'ята пожежа пов'язана з неправильно експлуатацією електронагрівальних приладів, кожна шоста — з необережним поводженням з вогнем.

Додам, що особливості нашої роботи — постійна готовність, підвищена напруга, миттєвість прийняття рішення.

КОР.: Ви казали про зростання кількості пожеж. То як все-таки добитися зворотнього?

ЕРМАКОВ: Дозволю собі різкість суджень, хоча вона виправдана повністю. Думаю, нині відбувається серйозна деградація керівної ланки. Це укорінилося ще в застійні часи. Керівництво пожежа не лякає, у відомому смислі цього слова, звичайно. А що? Майно застраховане, до того ж вони, керівники, як правило, знаходять надійних опікунів. Знищене вогнем часто списується, по кишені керівників це не б'є — ось так і існують безпечні адміністратори.

До речі, за свою багаторічну діяльність пригадую 1—2 випадки, коли у якійсь особи з керівної ланки пожежа трапилася вдома...

Зараз у стадії обговорення Закон про пожежну охорону в СРСР. Своєчасний закон! Пора вже чітко узаконити права й обов'язки пожежних і керівників, пора. Думаю, що з введенням господарського, оренди втрати від пожеж будуть просто невідгідними з усіх боків. Це обнадіює...

КОР.: Пожежі бувають локальні, бувають величезні...

ЕРМАКОВ: Ми їх поділяємо на три номери. Перший — це палає, скажімо, приватний будинок. На гасіння виїжджає не більше двох оперативних відділень. Другий — це пожежі, приміром, в дитсадках,

школах — сюди вже направляється не менше чотирьох пожежних машин. Найскладніший для нас третій номер: тоді на об'єкт їдуть усі пожежні підрозділи міста... Якщо пожежа на 3-му і вище поверсі багатоповерхового будинку, то на місце події виїжджає і автодрабина...

КОР.: Є середньообласний рівень пожеж. Назвіть, будь ласка, «передозиків» і «відстаючих».

ЕРМАКОВ: «Передовики», тобто ті райони, де пожеж найбільше, — Гайворонський (у 2,5 рази більше, ніж в середньому по області), Олександрійський, Бобринецький, Добровеличківський, Новомиргородський (усі — удвічі більше). Найменше пожеж в Голованівському, Компаніївському, Онуфріївському і, особливо, у Петрівському районах.

КОР.: Уявімо, пожежі зникли...

ЕРМАКОВ: Кажуть так: «Пожежний не діє, країна багатіє». Однак, боюся, таке не скоро буде. Втім, за 33 роки роботи я побачив стільки вогню і попелу, стільки страждань людських і смертей, що з редістю погодився б залишитись без роботи...

Пам'ятаймо завжди, хай і дещо банально та високопарно це звучить: діло, яке ми робимо, людям потрібне. Але це справа не тільки наша, а й всенародна. Справа кожного з нас зокрема.

Вів інтерв'ю А. БЕЗТАКА.

КАМЕРТОН ЛЮДЯНОСТІ

РОЗДУМИ НАД ОСТАННЬОЮ КНИЖКОЮ ПОЕТА

ПЕРОМ
ПУБЛІЦИСТА

Аж сумно, до чого ми суєтимось і фантазуємо. Що не день — то заходи, біжимо, спішімо, думаємо, що зайняті, щось робимо, щоб залишити слід на землі. Говоримо, кричимо, повчаємо, бідкаємось, вітаємо себе й інших, ніби-то адалось, звершилось, рухається, росте, що вже про повагу один до одного, до близького, до рідного, до справи, до екології, до коханої накінає, то яких тільки не мовимо слів, епітетів, метафор, і все щирих та вірних, коли б тільки насправді так, аби наші слова, як говорили колись, те богів у вуха.

Звичайно, людину спонукає до слова і діла особистий інтерес, проза життя, так звані об'єктивні обставини і пізнані та непізнані закони суспільного розвитку. Однак і піднялась вона понад навколишнім світом певно й тому, що саме людина хоче, може і робить для іншого, для когось, для громади, народу, суспільства в цілому не тільки заради користі, вигоди і про всяк випадок, а головним чином в силу багатства душі, щедрості серця, людської величч. Віками утверджує суспільство думку, що найвище покликання кожному з нас — бути людиною. То хіба це просто так? І неважко не врозуміємо ми згубності отого постулата, що немає у нас такої посади — хороша людина, яку придумав чиновник, злий функціонер, а може й недолужок?

Треба в решті-решт визнати, що життя — це не тільки боротьба, не просто — щастя, це вершина розвитку людини, це поезія природи. Відчуває його відкритим серцем, оголеним нервом, нерозгаданим душевним щемом саме поет, і хоч людина за природою своєю художник, і кожний з нас сприймає поезію як сонячний промінь, як ковток джерельної води, як тепло маминих рук чи окрасу батькового хліба, а все-таки справжніх поетів малувано і спілкування з поезією у нас на досить низькому рівні. Власне, багато це тих, хто не розуміє, що поезія — то камертон людяності.

Про все це думалось, коли читав останню книгу Платона Воронька «Лірика».¹⁾ Про це ще тоді й хотілося написати, та так склалося...

Поезію переповідати майже неможливо. Нею можна захоплюватися, дихати, жити. Коли поезія справжня, то вона або стишить душевний біль, або застугонить радістю у скронях, засурмить на струнах серця покликком до ніжності, добра і праці. Книжка віршів залишить читача байдужим, то ознака її сірості, буденності і прісності. Поезія — то просте і високе, художнє і мудре, красиве і вічне народне слово.

Саме такою поетичною є книжка Платона Микитовича Воронька. Сказати про неї краще за Бориса Олійника, автора передмов до дво-, чотиритомника і останнього видання поета літописцям української літератури, певно, адається не скоро.

На карб поетові завжди клалася його постільна готовність розділитися горе, поділитися куснем хліба, подати води спраглому, стати поводитим столу, забуваному чи тому, хто тільки обирає дорогу. Натомість рідко дякували йому за відкриття баченого в буденності, за розкриття значимості в загальновідомому, за тактовність в тлумаченні так званих прописних істин, які ніби-то всі знають до зневажливості, та повторення яких необхідно щодня, як хліб до столу і побажання доброго здоров'я.

Всі поети пишуть про матір і батька, згадують дітей і друзів, оспівують добрих людей і народ в цілому. Не повертається язик сказати комусь, що про маму написав він незграпно. Скільки стрічалося намагання вбогості думки та художньо бідності заквітчати поняття величчю і святими. І заподілив критики та офіційні трубадури підносили дрібноту до самого Олімпу.

А що ж у Платона Микитовича? Образ матері, мамі, неньки пронизує збірку як сонячні промені хмари, як світла радість життя, як кровоносні судини тіла. Тепло і трішніть, доброта і щирість, любов, повага і вдячність до мамі бринять лагідно, ніби вихлюпується з поетового серця від переповненості і прагнення не тільки поділитися, а й прилучити до людського благоденства. Я б сказав, що П. Воронько пригрозно, переконливо, майстерно, витончено утверджує святість образу матері і синівських

почуттів до неї. Поет показує маму в тяжкій годині, майже ніколи — в дозвілля часи. Мати гукає, шепоче, сумно мовчить, ніжно і тривожно чекає та плаче уві сні. Може це тема й невичерпна — мама, її любов та любов до неї. Тож кожне поетичне слово знайде чи знаходить щемне відлуння у людських серцях. Та хіба можна не схвилюватися від таких слів:

А коли остання звістка
З фронту прилетіла —
Довго плакала невістка,
Мати онімала.
Щось горіло, нуртувалось
У душі на денці.
Всі вервечки обірзались
В материнським серці.

Так, так, обривалися вервечки від болю, страждань, надлюдських напруг. Думається, що поезія «Мати щоліта полотна білила» склалася як апофеоз пам'яті, вдячності і неоплатного боргу нашого перед батьками:

Й нині, як вечір приходить, не ранок, —
Чую відлуння...
Ні, то вже не праник
Біла загати в качинім озерці, —
Мамина втома відболує в серці.

До речі, так же старанно до атоми трудився і поет. Він і згадає про неї, оглядається — чи все зробив, чи встиг зробити задумане і можливе по силі і таланту. Майже кожна поезія — то золоте мудрості, то сріблянка радості, то краплинка крові. Він ніби поспішав, якщо не сказати, то хоч би натякнути нам, його сучасникам, про своє розуміння світу і людської душі, про гіркоту досвіду і значимість життя. Приємно, що дивився митець уважно і бачив далеко.

В наш революційно-перебудовний час, в ході поглиблення демократизації, розширення гласності, утвердження в своїй першоданності високих моральних чеснот суспільство по-новому мужньо, відверто і принципово оцінює рівень і ступінь свого духовного життя. Про що колись соромливо мовчали — тепер говориться, що вважали нормальним на перевірку вишло збоченням, не всі, чий портрет носили на демонстраціях, були достойні народної хвали.

Справжній поет не грає в наївність, як і не хизується своїм баченням, він не ховається від спеки в прохолоду, як і не гріється за рахунок ближнього. Він готовий викликати вогонь на себе.

Вчитаймось в його судження про так звану діяльну, принципову, ділову людину:

Хтось дурість вважає силою,
Діяльність звать суєту.
Того, хто ніколи не милує,
Хвалять за вдачу круту:

«Він не ганчірка — кремінь!».

Поет ніби зводить нанівше мішуру усталених характеристик тих, хто демонстрував ніби-то якості доброчинця, зривав покривало нікчемності з хвастунів, крикунів і пристосуванців, під отим «хтось» не виключає багато кого з людського загалу.

Та вчитаймось далі:

Кремінь...
Його б до кресала,
Щоб вічна душевна темін
Хоть в іскрах миттєво скресала.

Оці чотири рядочки не в лоб, а опосередковано приводять до думки не стільки про ницість тих, хто тримався на плаву коштом чужих страждань, оскільки про необхідність виступати кресалом, із зіткнення видобувати іскру, з яких, як відомо, завжди спалахувало полум'я революційної боротьби, а в наш час — борці перебудови.

На терези практики оновлення вагомо лягає поезія «Завжди чую». Здавалося б, мова йде про звичні поняття, відомі кожному, які ми часто кваліфікуємо як банальності. А яким камертоном звучать вони до наших буднів:

Завжди чую:
«Слова — не діла».
А без мудрого слова мала
І робота до сьомого поту.
Мовчки вергають любов роботу,
Завтра мовчки руйнують її,
Мовчки ділять нестатки свої.
Там, де творчість жива, —
Нерозлучні діла і слова.

Який багатий матеріал для роздумів і осмислення наших непростих буднів, яке глибоке проникнення в психологію людської сутності, як чітко сформульована філософська мудрість. Непокана простота художньої досконалості зворушує щирістю, притягає доступністю і владно вимагає великої розумової роботи.

Йдеться не про спалахи емоцій, захмарні витання чи облежені судження, а про відчуття земних реальностей, святе покликання творити добро, розуміння високої відповідальності за себе, суспільну працю, і життя на землі. З цього приводу показові тоді і закличні сьогодні слова поета:

Вгадати голос просто дуже,
Вуха і трохи рукава
Поміж голів байдуже,
А там — хоч не рости трава.
О ні!
Як голос, то з душею!
Хай проти нього кулі свист.
Із ним на каторгу,
На рею, —
Так голосує комуніст.

Знову ж таки: можна пробігти ці рядки поспіхом, а вони вимагають мислення, думання, визначення своєї позиції. Бо скільки в житті нашому суєти і поверховості, безпардонної бравати і дефіциту уважності.

Якщо спробувати визначити адресність поетових творів, то прийдеться говорити про майже не обмежене коло тих, до кого звертається майстер — це мама і батько, діти і друзі, добрі люди і весь народ.

Якщо ж говорити про тематичне спрямування поезії Платона Воронька, то воно багате, як саме життя, та особливо яскраво освітлює її вболівання за мир на землі, за людяність у наших стосунках, за чистоту кохання, за утвердження ідеалів праці, добра і широті, дружби та інтернаціоналізму. Поет-оптиміст, він говорить, що «у атомну війну повірити не можна» і в той же час застерігає, що «...у кожному квадраті притаїлася тривога бойова або навіть — третя світова». І все ж «безсілі ракеті нейтронні», бо «стоять в неборимім заслоні» двадцять мільйонів безсмертних та в простих білих хатах мільярди трудящих людей із мільярдами долів.

З хати вийде сіваць, вийде мати з дитям,
Перед ними відхлепче потопницька гуца.
В сіваць, матерів — майбуття на руках,
В них — начало начал, а воно невмируще.

Надзвичайно велика художня палітра поета. Він написав блискучі балади і пісні, легенди і сонети, роздуми і сповіді, листи, послання та спомини. У нього своєрідна ритміка вірша, народно-пісенна інтонація, малиноводзвінка метафора, афористичні строфи та новелістичні фінали. Кажуть, що поезія — це завжди нове і неповторне. Думається, що поезія — це коли просте народне слово виблискуює філігранною мудрістю досвіду і не треба вічно суццю мелодію життя сприймати як повторення пройденого. В поезії Платона Воронька звучать революційні мелодії Тараса Шевченка, гримлять закличні громи Івана Франка, струмить ніжність нескореності Лесі Українки, бринить муза Павла Тичини, відтонує синівська любов Бориса Олійника, симфонує поетика Олеса Гончара.

Так, книжечка П. Воронька варта серйозних досліджень і глибокого наукового аналізу. Безперечно, вона відгукнеться у серці кожного читача найніжнішими звуками.

То чому ж вона вийшла таким маленьким тиражем? Чи вже й справді не вистачає паперу, щоб донести слово поета хоч би до його шанувальників? Чи може ми дійсно не вміємо цінувати поетів? Чи не бачимо, що поетичне слово навіть на урочистостях звучить рідко, а в нашій повсякденності поступово і неухильно зникає? Чи треба ще комусь доводити, що без поезії людині не прожити, як без хліба, як без сонця і без води?

Якщо ж ми такі, за кого видаємо себе, то чого про останню книжку, як, здається, і про попередню — «Осеницю», не написали, та й не сказали на людях, що коли жив поет, то його доброго слова, без якого тяжко пробиратися крізь основу, сувої та паутиння байдужості, дріб'язковості й інертності.

Бо все кудись поспішаємо і в показній суєтності не встигаємо подати хворій людині води напиться.

А саме це простим народом освячувалось тисячоліттями.

Зупинимось на мить, візьмемо в руки томик Платона Воронька. Пригубимось до цілющого джерела поезії. Щоб не збідніти духовно.

Іван ОЛІФІРЕНКО.

м. Кіровоград.

ЗАВТРА

в Кіровограді у приміщенні обласної філармонії проходитиме Перше фольклорне дитяче свято Кіровоградщини «Степові джерела». У ньому візьмуть участь фольклорні колективи з Новомиргородського, Кіровоградського, Олександрівського, Новоархангельського та інших районів. Цікаво, що поряд з українським на святі буде представлено болгарський фольклор, який зберігся у заселених два століття тому вихідцями з Болгарії селах Вільшанського району.

Відкриється свято музично — хореографічною композицією «Пори року» у виконанні учнів Вільшанського естетичного центру. Далі глядачі зможуть побачити болгарські «сядянки» (посиденьки) у виконанні фольклорно-етнографічного ансамблю села Мала Мазниця, взяти, як в Олександрівці діти забавляються (колектив «Джерельце» тамтешнього будинку піонерів), познайомитися із сімейним тріо Караушів Кіровоградської ДМШ № 1 імені Г. Нейгауза, фольклорним ансамблем села Турії Новомиргородського району та іншими виконавцями.

Концерт складатиметься і з таких тематичних підвідділів, під час яких звучатимуть козацькі пісні, записані в нашому краї, співанки українських весіль, характерні для нашого краю, календарні пісні. Тих, хто прийде на свято, чекає, безперечно, немало приємних несподіванок і невеличких відкриттів; учасники майбутнього свята готуються до нього з бажанням розбудити у кіровоградців інтерес до великих фольклорних багатств краю, які з тих чи інших причин були втрачені для них.

Вестимуть концерт працівник літературно-меморіального музею І. Карпенка-Карого «Хутір Надія» Микола Хомандюк та шестикласник СШ № 6 м. Кіровограда Михайло Толчинін. Очікується також виступ відповідального секретаря Кіровоградської обласної філії Спілки письменників України Володимира Панченка.

Наш кор.

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

¹⁾ Воронько П. М. Лірика. Передм. В. Олійника. — К: Дніпро, 1987. — 342 с.

ДО 17
І СТАРШІ

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

● Якщо ви кохаєтесь на творчості українських письменників - сатириків Степана Олійника, Павла Глазового, Євгена Дударя, послішайте відвідати концерти заслуженого артиста УРСР, лауреата Всесоюзного конкурсу артистів естради Анатолія ЛИТВИНОВА, що пройдуть в приміщенні ОБЛАСНОЇ ФІЛАРМОНІЇ 16 КВІТНЯ. Початок о 17 год. і 19 год. 30 хв.

● У цьому номері ви познайомитеся з рецензією на виставу народно-го театру «РЕЗОНАНС» педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна. А сьогодні у студентів нова прем'єра САТИРИЧНОЇ КОМЕДІЇ В КРАСНОГОРОВА «МИ ТАК ЗВИКЛИ ОДИН ДО ОДНОГО». ПОЧАТОК ВИСТАВИ О 19 год. 30 хв.

● Поговорити про проблеми Кіровограда і, звичайно, відпочити у колі друзів запрошує молодіжний дискотек «ОЛІМПІЯ» 15 КВІТНЯ о 19 ГОДИНІ. 16 КВІТНЯ у дискотекі на вас чекає музично-розважальна програма «Пародії».

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

16 квітня 1989 року

КАТИ І ЖЕРТВИ

ТЕАТР

Студентський театр «Резонанс» педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна на чолі з його керівником Валерієм Дейнекіним вже давно належить до тих колективів, про які сміливо можна говорити «мовою професіоналів». Принаймні в Кіровограді.

Сьогодні аматори запросили мене на прем'єру своєї нової вистави «Чотири допити» за п'єсою А. Ставицького. За структурою цей твір — камерний. У ньому всього два герої: слідчий Корольков і арештована Гроніна. Але зупинимось на передмові у звичайній театральній програмці. Ось на цих її словах: «Серед неозорого моря людських трагедій і жертв 37-го всього двоє...». І кожному стане зрозуміло, що п'єса «Чотири допити» аж ніяк не може належати до камерних. Як і вистава, постановку якої здійснив В. Дейнекін.

Сказати своє слово про Сталіна

і сталінізм — можливо так пояснюється звернення студентів до п'єси Ставицького. Але сьогодні, перефразуючи, «своє слово» стає ледве не модою. «Чотири допити» зацікавили мене, як, до речі, і режисера, відсутністю будь-якої кон'юнктури. Автор намагається правдиво і глибоко передати атмосферу часу, котрий трохи раніше ми називали «часом сподівань і звершень», не підозрюючи про подих трагедії.

А. Ставицький, зрозуміло, не міг відобразити цей час у всіх його протиріччях. Та й не ставив перед собою такої мети. Перед нами дві людські долі. Жертва і виконавець невидимої злочинної волі. Арештована більшовицька людина, чия доля невіддільна від історичного розвитку молодого Країни Рад, переконаний послідовник ленінської політики — і юний слідчий, кого ця Країна Рад виховала, нагодувала, вивчила, дала в руки жезл правосуддя.

Вперше вони зустрічаються у кабінеті слідчого, якому ясно: людина, доставлена на допит, — ворог. А ворогів треба знищувати. Так вчить Він, вождь народів. Під час допитів, коли арештована Гроніна, «яка мала стосунки з Троцьким» (на тій тільки основі, що належала до однієї партії), ніяк не може зрозуміти, що ж відбувається, чому так розпечується цей «зовсім ще хлопчик» слідчий, Корольков і справді почуває себе вершителям долі. Ось ця стара жінка, до якої він лише в перших репліках звертається чемно, а потім перетворюється в добре знайомого нам слугача, за яким вгадується невидимий учасник цієї історії майор, що з майорів відразу перескакує в полковники. Але ні слідчий Корольков, ні вищезгаданий майор-полковник ніколи не стануть вершителями долі. Забути про це в моменти найвищої напруги нам не дають колючі очі з портрету в глибині сцени. Тільки очі, але цього досить, щоб зішкулитися, мов від ля-

паса. І коли у фіналі портрет генералісимуса з'явиться повністю, це не викличе шокового стану, як очі у попередніх епізодах вистави.

Чотири допити... Всього чотири рази зустрічаються Гроніна і Корольков, але за цей час зміщуються акценти так, що одна переконується в неадекватності прожитого, а інший прозирає і стає... жертвою. Втім, у виставі прозріння героя передано досить поверхово, як і в самій п'єсі.

(Не знаю, можливо когось мої слова здивують чи навіть викличуть обурення, але й під час вистави і читаючи книги, статті, переглядаючи фільми про епоху сталінізму, я не можу позбавитися думки, якою треба володіти силою, щоб цілий народ перетворити у катів і жертв. У сцені, коли арештована і слідчий читають газету з повідомленнями про бурхливі події доби: історичний перелік ЦСР — Америка, невдалу прем'єру п'єси О. Корнійчука «у найкращому в світі театрі», арешт Постишева, ми вже не можемо напевно сказати, хто перед нами кат, а хто жертва).

П'єса цікава стимулюванням думки. Саме це змусило режисера не зупинятися на існуючому літературному матеріалі і включити в текст вірші радянських поетів, звернені до епохи сталінізму. З'явилася своєрідна літературна композиція. Розуміючи задум Дейнекіна в прагненні перекинути місток між тією епохою, «де серед неозорого моря людських трагедій і жертв 37-го тільки двоє», і нашою сучасністю, коли молодь намагається самостійно, без підказки оцінити минуле країни, збудованої ентузіазмом і кров'ю мільйонів, я все-таки відчувала деякий дисонанс імпрізацій. Не наполягаю, що поетичну композицію треба геть-чисто прибрати, але відчуття її умовності, «прив'язаності» до дії шкодить виставі. Певно це розуміє і Дейнекін, адже запитував, чи не заважає імпрізація в паузах.

Заважає. Робота над виставою, сподіваюсь, не закінчується.

Вище вже йшлося про можливість говорити про «Резонанс» мовою професіоналів. Але наївно стверджувати, що все однаково мірою заслуговує серйозної уваги. Якщо мова про режисуру, про чіткість взаємодії постановника з матеріалом, про відповідність між задумом і виконанням, то все справедливо. У «Резонансі» зібрані здібні хлопці і дівчата, та для створення повноцінного, глибоко психологічного, живого образу героя, одних здібностей недостатньо. Д. Цурський, наприклад, грає Королькова, чітко виконуючи режисерські вказівки. Його герой — людина неглибокого інтелекту, грубувата, необтесана, але вірна своїм обов'язкам. Нечесні методи слідства його не турбують. Він переконаний: випадковості не буває, вперто повторюючи слова тупавого майора-полковника, здається, про те, що випадковості — це типовий вияв закономірності. Те, що у камері виявився його друг, Корольков теж сприймає як «типовий вияв», та мабуть, і сам, опинившись у камері, сприймає це так само.

Д. Цурський грає Королькова «постійно озираючись» на режисера. Це йому заважає, але врешті-решт виконавець вирівнюється. Я переконана у цьому, в першу чергу, на прикладі І. Федотової, виконавиці ролі більшовички Гроніної. Давно спостерігаю за нею і відчуваю, як з кожною виставою у Ірини вірніше впевненість у власних можливостях. Праву роль Гроніної складає для вистави тим, що в літературному матеріалі відсутня динаміка. Це персонаж, поданий у статичі, і все ж приємно, що Федотова почуває себе на сцені впевнено, не лякається диспропорції між Гроніною і Корольковим (останній все-таки більш динамічний за умовами ролі).

В. ЛЕВОЧКО.

ФІГОВИЙ ЛИСТОК?

Один студент в розмові сказав: «Нащо писати про те, чого взагалі не існує. Це фікція. Не треба народ дурити».

Добре подумавши, ми все-таки вирішили про це написати. Щоб «народ не дурити». Написати так, як воно є. Мова піде про студентське самоврядування.

Отже, існує чи не існує студентське самоврядування? Питання може здатися дивним, коли врешті поставити все на свої місця. Самоврядування виникло не тому, що якомусь дядькові «зверху» так закортіло. Це і не студентська забаганка заради забавки. Це реакція студентства на закріплену авторитарну систему навчання у вузі. Ця система, цей режим у нових умовах і при нових вимогах аж ніяк не давав того, що треба. І от студенти не стерпіли: «свої справи хочемо вирішувати самі, не варто за нас думати, ми також повноправні господарі своєї «альма-матер». По суті, самоврядування повинно було б стати найважливішим уроком демократії у вузі.

Але... Чи стало? Виявилось — не все так просто: самоврядування нелегко пробиває собі шлях до ствердження. Принаймні в кіровоградських вузах. Реакція тут виявляється не дуже бурхливо. А точніше сказати, вона тепер почала виявлятися не дуже бурхливо. Спад інтересу до самоврядування — така зараз ситуація у вузах. Ще рік тому студенти горіли до управління вузівськими справами. Тепер... Виявилось, це не так легко, по-перше, а по-друге, самоуправління — це ще й відповідальність, обов'язки, а не лише права. І опустили руки.

Зрештою, було б несправедливо звинувачувати у всьому студентів. Їм допомогли опустити руки.

Жоден студент Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування, з ким доводилося розмовляти на цю тему, не сказав, що в них самоврядування у вузі діє повнокровно. Більше того, майже всі говорили, що воно практично не відчувається.

Олена КОЛОС, колишня студентка: «Воно потрібне, але його немає. Студентам дають тільки поговорити, а вирішують не вони. От організували студенти дискотеку в гуртожитку № 3 — комендант одного дня заборонила».

Юра ТРУТ, секретар комітету комсомолу механіко-технологічного факультету: «Взагалі-то воно існує. Але дуже відносно. От, наприклад, є в гуртожитку студрада. За яким порушення вона має право студентів розселити. Але тільки формально. Бо не все вона вирішує. Мені здається, самоврядування має бути там, де воно може себе проявити в повну силу, щоб студенти повірили — вони теж щось можуть. А так... От посудіть. У раді факультету — 4 студенти. Ну що ми можемо відстояти чи змінити, коли нас тільки четверо! Права

голосу ми практично не маємо. Піднімаємо питання, а нам тільки обіцяють: зробимо, допоможемо. Коли бути відвертим, і самі студенти, а особливо початкові курси, зовсім не готові до самоврядування».

Василь МІГЕЛЬ, заступник секретаря комітету комсомолу КІСМУ: «Самоврядування ще в деяких моментах досить недосконале. Маю на увазі участь студентів у вчених радах. Студентів, на мою думку, треба віділити в окрему фракцію. Там піднімається багато питань, у вирішенні яких студент практично не бере участі. Сидити без потреби 2—3 години — так і інтерес втратити можна. І формально видати усе це. А при вирішенні питання, де студентська думка обов'язкова, запрошувати студентів. Вчена рада повинна бути двопалатною».

Студент КІСМУ: «Яке самоврядування? Не було і нема. Ви думаєте, викладачі і адміністрація владу нам віддають?! Ніколи! Хто це відмовиться від того, щоб нами покомандувати і покерувати. Так же простіше: тримати нас в руках».

Студент КІСМУ: «Ніякого самоврядування нема. І змін ніяких ми не відчуємо. Якби хто хоч розповів, що це таке, самоврядування... А так, хто про що подумав, так і собі уявляє. Може і ми неправильно уявляємо: але його в нас нема».

І все ж ситуація в КІСМі з самоврядуванням не геть така однозначна. Допомогла зробити такий висновок зустріч на електромеханічному факультеті з деканом А. Ф. Кравчуком та його студентами-четвертокурсниками. Саме спільна зустріч. Якби ми говорили окремо, висновок міг би бути трохи не таким. Спочатку розмова нагадувала спортивні змагання по перетягуванню канату: хто кого — декан студентів чи студенти декана. Студенти говорили: і того нема, і думка наша не враховується, і нічого не відчувається. Декан говорив: стоп, а розподіл стипендій, а зміни в розкладі занять — хіба не ви просили, а організація бюджетів — самі ж вибираєте собі бійців. З чимось студенти сперечалися, з чимось погоджувалися. І виявилось, що все-таки дещо робиться. Звичайно, не все зразу виходить. Як сказав тоді один студент: так не може бути, що все піде легко. Ще дуже багато інертних студентів (це визнали самі студенти) і ще довго треба цьому вчитися і до цього звикати.

Студенти: «Як може студент оцінювати роботу викладача, присвоєння йому вченого звання? Це буде необ'єктивно. Студент некомпетентний це зробити».

Декан: «Чому? А якщо викладач погано читає лекцію? Кому ж це вирішувати?».

Студенти: «А чому ми не знаємо результатів анкетування викладачів? Чому нам не замінили того викладача, який погано читає? Ми ж просили».

Декан: «Але він хороший спеціаліст».

Студенти: «Нас не задовольняє рівень ви-

кладання! Так чому, до речі, ми не знаємо досі про результати анкетування?».

Декан: «Усі дані в проректора. Вони не зникли і обов'язково враховуються при атестації, виборах на посаду тощо. Ваш голос важитиме».

Отже, не будь цієї розмови, не знали б досі студенти, куди зникли їхні анкети і що вони значать. І оті студенти, які говорять, що взагалі нема самоврядування, також не про все знають. Чому? Чому це все стало військовою таємницею у вузі? Чому нема повної інформованості?

Самоврядування нелегко пробиває собі шлях, але комітет комсомолу вузу міг би допомогти йому, хоча б пояснивши усім студентам, що не так і чому. Запитувала в студентів, чи бувають такі розмови у їхніх групах, курсах, чи знають вони, що таке самоврядування — тільки стенили плечима.

Студенти починають сприймати самоврядування як кампанію, а не щось довготривале. Вони перестають вірити у те, що справді щось можуть змінити. Ось хоча б поселення в гуртожитки. І самі студенти, і в комітеті комсомолу сказали, що все тут робиться формально. Вирішує все адміністрація, за нею останнє слово, пересилує оте «аби чого не вийшло».

Вирішили студенти, що не будуть ходити на овочеву базу перебирати гнилу капусту. Не тому, що бояться роботи, а тому, що набридло свій вільний час, якого і так бракує, гаяти через чийсь безгосподарність.

Тут порушується головний принцип демократії — нема права вибору, — говорить заступник секретаря комітету комсомолу вузу В. Мігель. — Що б студенти не ухвалили собі на зборах, але йти за когось працювати вони змушені. От і виходить: з одного боку дають студентам права, а з іншого боку, тільки надійшов наказ з Кіровського райвиконкому йти на овочеву базу — зразу ж говорять: ви — студенти, ви мусите. У цьому випадку самоврядування стає таким собі прикриттям, фігмовим листочком. Але, коли говорити взагалі, наша адміністрація стала тепер набагато прогресивнішою, шукає нові форми роботи. От не виходить геть повне самоврядування — шукають інших шляхів. Зараз ввели посаду заступника декана в навчально-виховній роботі. Вони повинні допомагати і студентам, і студенткам, і в організації чогось повинні знати, як живуть студенти.

— А чи не поворот це до режиму «міцного кулака»!

— Ні. Це досить розумний крок. Тим більше, студенти ще не готові до повного самоврядування, це низький рівень активності. Це ж не новина.

Що ж, судити про це тільки студентам. Так саме тільки їм вирішувати (в більшості) — чи буде самоврядування в їхньому вузі не фігмовим листочком, а справжнім і повним. Тоді і спадів не буде: апетит посилюється під час їди.

Т. ТАРАСЕНКО.

«Віддайте мій цукор...»

Мова піде про зовсім буденну справу — отоварювання талонів на цукор. Я студентка педінституту і так вийшло, що за перші два місяці цього року цей «дефіцит» часно не одержала. Спочатку була сесійна лихоманка, потім канікули. Коротше кажучи, тільки 14 березня вибралась у продовольчий відділ УТО (саме цей магазин обслуговує нас) з наперед визначеною метою — забрати нарешті належний мені цукор. Однак виявилось, все не так прост-

то, бо в магазині я побачила табличку, яка повідомляла, що вищезгаданий товар за попередній місяць можна одержати не пізніше 3-го числа поточного місяця. Продавщиця на мої просьби і вмовляння реагувала спокійно, мовляв, чого ви мені претензії висловлюєте, он табличка, читайте.

Так як ото оголошення було підписане адміністрацією УТО, то я й звертаюсь із запитанням до

неї: куди подівся мій цукор за січень і лютий. І чому мені його не віддають? Хочу почути і думку про те, наскільки законне таке рішення.

До того ж, коли я «атакувала» продавщицю, зрозуміла, що в такому становищі опинилась не одна. Поряд жінка слізно просила віддати належний цукор за попередні місяці, пояснюючи, що не могла одержати часно, бо були на те свої причини. А як бути тим, хто лежав у лікарні, перебував у

тривалому відрядженні, врешті-решт, їздив кудись у відпустку? Що — нести звідусіль довідки із начальницькими підписами і гербовою печаткою?

Думаю, що при всіх негативних моментах нашої сфери обслуговування (а їх, як відомо, не менше, ніж позитивних) — просто нерозумно зайвий раз викликати незадоволення покупців.

Н. КУЛЮК.

м. Кіровоград.

СЕРВІС

Можеш купити, але чи купиш?

Це питання стоїть перед багатьма олександрійцями, котрі бажають придбати меблі.

Гуманне й архіскладне завдання: забезпечити до 2000 року кожну сім'ю житлом, буде успішно вирішене тільки в тому разі, якщо будівельна індустрія країни зробить якісно новий стрибок в своєму розвитку. При цьому під поняттям «будівельна індустрія» мається на увазі не тільки випуск різноманітних будівельних матеріалів, але й будівельних матеріалів, які поєднують в собі якості будівельних матеріалів і інших комбінатів. Сюди ж треба віднести і забезпечення житлобуду кваліфікованими кадрами, що можна досягти в першу чергу, підвищивши матеріальну зацікавленість будівельників.

Для досягнення поставленої партією мети важлива роль відводиться індивідуальному й кооперативному будівництву, а також зведенню будинків господарським способом, ширшому використанню можливостей ентузіастів із МЖК. Коли хоч в якійсь мірі будуть вирішені насуущі завдання, зникнуть горезвісні довгобуду, зменшаться строки будівництва житла, поліпшиться його якість.

Це основні, так би мовити, видимі проблеми. Та є й підводна частина житлобудівського айсберга. Уявімо собі, що всі потребуючі житла одержали його. Здавалось би, проблема знята. Але її вирішення, тягнуче за собою ряд інших, не менш серйозних проблем. Яких? Ну, наприклад, новоселам будуть потрібні меблі. Тому, не чекаючи 2000 року і взявши для прикладу свою рідну Олександрію, я вирішив з'ясувати, як ідуть справи із забезпеченням меблями моїх земляків.

Снажу відразу, що у нашому шахтарському місті є всього лише один меблевий магазин (№ 6 Кіровоградського обласного оптовороздрібного об'єднання фір-

ми «Меблі»), де завідує Л. І. Лещенко. Кому як не їй знати про становище із цим товаром в місті.

— Почну із парадоксу, — говорить Людмила Іванівна. — Колектив нашого магазину, виконуючи план товарообігу на 100 процентів, задовольняє потреби населення Олександрії в меблях, в кращому разі на 35—45 процентів. І ми безсилі змінити якість це становище. Подивіться, чим ми торгуємо. У залі виставлені зразки меблів, які одержує магазин. Періодично вони поновлюються. Саме по них орієнтуються покупці, вибирають те, що їм потрібно і коли необхідно товар з'являється в магазині, люди можуть його купити. Це дуже зручна форма торгівлі. Але МОЖУТЬ КУПИТИ ще не означає, що вони КУПЛЯТЬ. Розглянемо цей нюанс детальніше.

Наш магазин продає меблі трьох фабрик області — Кіровоградської, Світловодської й Олександрійської. Рядом те, що нуточок відпочинку «Олександрія», комбінатний диван-ліжко «Малютка» й інші меблі, що виробляються в нашому місті, користуються постійним попитом. Так от, проблем із купівлею цих меблів на сьогодні практично немає.

Інша справа, якщо ви вирішили купити спальний гарнітур чи стінку Мукачівського меблевого та Чернівецького деревообробних комбінатів чи Івано-Франківської меблевої фабрики... Стати володарем такого дефіциту — проблема з проблем. Такий товар приходить в Олександрію один раз на квартал, та й то в кількості... шести комплектів меблів для житлової кімнати. Судить самі, чи можемо ми задовольнити попит всіх бажаючих?

Про імпорتنі меблі говорити взагалі не доводиться. Якщо вітчизняні товари продаються без попереднього запису, в момент надходження в магазин, в чому є свої плюси і мінуси, то імпортні реалізуються тільки по спеціальному списку для учасників Великої Вітчизняної війни і осіб, прирівняних до них. А оскільки

наша країна різко зменшила закупівлю меблів за кордоном, то часто-густо від моменту запису до одержання проходить не один рік.

Окремо хотілось би сказати про якість меблів і про ціни на них. Гучні лозунги про «п'ятирічку якості» періоду застою не були підкріплені ділом. Якість вітчизняних меблів, та й дизайну, ще далекі від досконалості. Причому браком грішать усі без винятку фабрики і комбінати. А звідси й часті претензії покупців, результатом яких є наші рекламні записи на згадані підприємства. Страшенно прикро, коли бачиш, як радість людей, що купили нові меблі, змінюється розчаруванням через їх низьку якість.

За останні три-чотири роки і ціни на меблі добре «підросли». Причому, часто без особливих на те причин. На фабриках і комбінатах існує цілий механізм підняття цін. Наприклад, поставлять на виріб індекс «Н», що значить новинка, додавши при цьому якусь ускладнену деталь у вигляді нікому не потрібної витюватаї ручки на дверях із кольорового металу чи ще чогось, а ціна збільшується на 10—15 процентів і т. д. Із позитивного боку відзначити, мабуть, тільки одне — платні послуги нашого магазину по доставці меблів. При магазині є чотири спеціальні автомобілі і штат вантажників. За прийняття плати куплені вами меблі завантажать, привезуть додому і розвантажать. За цю форму обслуговування населення нам часто дякують покупці.

Свою розповідь я почала із парадоксу, парадоксом її і завершу. Справа в тому, що якби нам сьогодні запропонували додатково стільки меблів, що ними можна було б забезпечити всіх бажаючих, ми б... від них відмовились! Вся біда в тому, що торгова площа магазину не в змозі їх прийняти. Місто виросло і про-

довжує нестримно рости у ширину і в висоту. Щороку зростає його населення, а площа нашого магазину якою була двадцять років тому, такою й лишилась. Тому будівництво сучасного, із врахуванням перспектив зростання міста, «Будинку меблів» сьогодні просто життєво необхідне. Погоджуюсь, що шахтарів перш за все треба нагодувати й одягти, але забезпечення їх житлом і всім необхідним у це житло — не менш важливе завдання. І давно треба переходити від слів до діла!

Ось таку неприємну картину змалювала Людмила Іванівна стосовно так потрібного людям товару. В Олександрії щороку сотні сімей стають новоселами. І тільки двадцять чотирьох щасливчиків (якщо за квартал із західноукраїнських міст надходить 6 комплектів меблів, то за рік відповідно — 24) мають змогу купити той чи інший гарнітур, про який мріють, не боючись цього сказати, сотні моїх земляків. І ті новосели, що не входять у заповітну двадцятку, й інші олександрійці, що хотіли б замінити старі меблі на нові, так і залишаються в ролі потребуючих. Причому багато покупців звинувачують в усьому продавців. Коли справа йде про порушення правил радянської торгівлі, тут все безсумнівно. Але в чому вони винні, якщо меблі в магазині відсутні в потрібному асортименті й кількості? Колектив магазину № 6 давно працює в умовах госпрозрахунку, тому в першу чергу зацікавлений в реалізації населенню більшої кількості меблів. Та, як говорив завжди Л. І. Лещенко, працівники торгівлі ніяк не можуть вплинути на вирішення питання забезпечення олександрійців цим своєрідним дефіцитом.

Висновок тут можна зробити тільки один — меблевикам давно пора кількісно збільшити випуск своєї продукції, покращити її якість і дизайн, розширити асортимент, розумно регулюючи при цьому ціни. Чи реально це? Думаю, що так, якщо вирішувати зав-

дання нетрадиційно, як це роблять, наприклад, прикарпатські мебельовики, котрі налагоджують зв'язки із своїми зарубіжними парт-

«Та у Миколи Антоновича золоті руки!» — сказав нашому фотокореспонденту В. Грибу заступник начальника територіального виробничого об'єднання автотранспорту з пасажирських перевезень М. П. Котенко. Це він такої думки про М. А. Бочарова, нині пенсіонера, а донедавна — слюсаря-карбюраторника АТП-13527.

Усе своє вміння передав синові Володимирі, котрий уже 11 років працює на СТО-1 обласного центру слюсарем по ремонту паливної апаратури і системи запалення.

нерами, про що недавно розповідала «Робоча газета». Тому будемо надіятись, що проблеми із придбанням нових меблів будуть вирішуватись і в недалекому майбутньому кожний новосел зможе спокійно вибрати те, що хоче. Як, до речі, і всі бажаючі.

В. ЧЕБИШЕВ.

м. Олександрія.

СВІТЛАНА — ЯК СВІТЛА УСМІШКА

Хочу сказати добре слово про медпрацівників, бо останнім часом їх більше ганять, ніж хвалять. У терапевтичному відділенні Добровеличківської ЦРЛ працюють дві медсестрички, дві комсомолки Світлана Балецька і Світлана Сілюніна. Обидві молоді, Сілюніна, зокрема, тільки в минулому році закінчила Кіровоградське медучилище ім. Мухіна, але старанні й, найголовніше, чуйні до людських страждань і болю.

Коли вони з'являються в палатах біля хворих — чи то ін'єкцію зробити, чи просто підбадьорити, заспокоїти того, кому особливо важко, — ніби аж світлішає все навкруг від щирої посмішки і доброго слова. Недарма ж, мабуть, й ім'я в кожній тане — Світлана.

В. ДМИТРОВ.

м. Помічна, Добровеличківський район.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

Правила з гарантіями, а замовник з пустими руками

Буває ще й таке в нашій сфері послуг.

Цей лист з-поміж інших не виділявся чимось особливим, однак, читаючи його, механічно відзначила — знову скарга на побутовиків. В який уже раз... «Звертаюся до всіх, хто хоче нині чи в майбутньому пошити собі чобітки чи босоніжки в наших кіровоградських ательє», — пише І. Голоцван з обласного центру, — не користуюсь послугами такого ательє, розташованого по вул. Пацаєва, 6, де я тепер німала нещастя замовити собі взуття, а тепер ніяк не можу його забрати. Вдруге замовляю собі чобітки в цьому ательє і знову така ж ситуація, як і перший раз. Прийдемо завтра, прийдемо через три, а потім взагалі невідомо коли — ось такі форми роботи у цих домокопів, хоча біля столу замовлень майбутніх власників товарів індопошиву зустрічає яскравий плакат «Раді вас обслужити». Ой, чи раді...

Судить самі. Приходжу 2 березня (саме у цей день, як запевняє квитанція, я повинна була забрати і одягти свої чобітки), а мене запрошують зійти сьомого числа, певно, подарунок до жіночого дня. Однак в призначений день я та ще кілька замовників замість обіцяного взуття змогли помилуватись зачиненими дверима. Чи треба говорити, який у нас був передсвятковий настрій?

Коли йти за своїми чобітками, вже й не знаю і тому в мене виникає запитання, невже ательє не несе ніякої відповідальності за те, що за-

мовлення не готове у призначені строки з його вини. Де ж тут справедливості?»

Питання це риторичне, бо й справді, чи знають всі, хто користується послугами побутовиків, свої, так би мовити, плюси і мінуси у стосунках із нашим сервісом. Для тих, хто підзабув, нагадуємо, а хто не знає, повідомляємо, що існують Правила приймання, виконання і видачі замовлень на підприємствах служби побутового обслуговування населення УРСР від 25.06.1984 р. за № 149 із доповненнями і змінами від 20.03.1985 р. за № 55. У розділі четвертому цих Правил «Розрахунок із замовником» наголошується, що замовник зобов'язаний одержати своє замовлення в строк, вказаний у документі (квитанції). За несвоєчасне одержання замовлення після закінчення семиденного пільгового терміну підприємство бере із замовника плату за зберігання у розмірі, встановленого за кожний день зберігання (роботи) за нижче проценту вартості послуги (роботи) за кожний день зберігання, про що обов'язково повинно бути вказано у документі (квитанції), а саме:

— речей і перо-пухових виробів після хімчистки, а білизни після прання — 5 процентів, — виготовлення меблів — 0,1 процента, — індивідуально пошитого взуття — 0,1 процента.

По всіх інших замовленнях на побутові послуги (роботу) плата за зберігання — 1 процент. У випадку невиконання підприємством замовлення у призначений строк воно виплачує замовнику при одержанні ним речей пеню у вказаних вище розмірах (процент) за кожний прострочений день.

Компенсація за втрачені речі (вироби) або матеріал замовника, а також допущений підприємством невірний брак, виплачується

по місцю приймання замовлення згідно з оцінкою речей, вказаною в квитанції.

У вищезгаданих Правилах є й розділ п'ятий «Гарантії», який гласить, що підприємство служби побутового обслуговування встановлює строки виконання побутових послуг (робіт).

Суперечності щодо якості і строків виконання замовлення та інші претензії розглядаються комісією підприємства, призначеною його директором, в 15-денний строк з часу подачі заяви. За бажанням замовника заява розглядається в його присутності.

Якщо замовник незгоден із рішенням адміністрації підприємства (організації), його претензія розглядається у встановленому законом порядку в народному суді.

Ось так про стосунки замовника і підприємства служби побутового обслуговування Правильно прийняти, виконання і видачі замовлень, затверджені високою інстанцією. Про ці Правила добре знають побутовіки, а треба, щоб знали й замовники. І не тільки знати, а й вимагати неухильного їх виконання. Може хоч тоді якимось зрівняється в правах і замовник. І ті, хто «раді нас обслужити», бо нині перші майже завжди виступають у ролі прохачів.

Наш кор.

Р. С. Коли матеріал готувався до друку, з'ясувалось, що автор скарги в редакцію на решті забрала свої чобітки, однак є нарікання на якість пошиття. Що ж, телефон приймальні директора обласного виробничого об'єднання по індопошиву й ремонту взуття 4-32-38.

СПОРТ

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ (ТАЙЦЗИЦЮАНЬ)

Попервах рекомендується регулярні, хоча й короткі заняття, краще вранці та ввечері, по 5—10 хвилин, без поспіху оволодіваючи одною-двома позиціями. Оволодіння вправою може зайняти кілька місяців. Одяг повинен бути зручним, вільним, взуття без каблуків. Якщо маєте змогу, то робіть гімнастику на відкритому повітрі (без вітру). Закінчивши вправи, трохи пройдіться (одразу не сідайте). Не можна займатися тайцзицюань натщесерце і одразу після їжі; після гімнастики корисна водна процедура (душ, обтирання).

В залежності від віку та стану здоров'я того, хто займається, може бути рекомендована різна кількість елементів руху: від 8 і більше й до повторення всього циклу двічі, тричі; від цього буде залежати

тривалість сеансу. Темп руху також має бути більш повільним. У випадку погіршення самопочуття заняття слід припинити — необхідна консультація лікаря для уточнення навантаження, адекватного стану здоров'я.

Запропоновані вам вправи східної гімнастики тайцзицюань є класичним варіантом Чен Ман-Чинга. Описання позицій та елементів руху не таке вже й просте (ви переконалися в цьому, втілюючи на практиці словесне описання рухів), бо відокремлення цих елементів практично не існує: кожен рух плавно переходить в інший. Розподілення всіх вправ на 96 позицій, що були представлені на малюнках, вельми умовне.

Враховуючи принцип тайцзицюань, який полягає в

тому, що «підмурком» руху є рухи ступней («коренів»), стегон і тулуба, вивчення певної позиції треба починати з елементів, що стосуються рухів ногами. Рухи руками підключаються після того, коли рухи ступнями, стегнами і тулубом вже відбулися. Якщо говориться про поворот стегон, маєтеся на увазі також поворот корпусу і голови, оскільки це одне ціле. В усіх рухах тайцзицюань руки слід вести, виходячи з руху тулуба: під час руху вперед правий ледь витягується. Оскільки жодна частина тіла не повинна рухатися ізольовано, в описання елементів введена аказівка «одночасно». Це означає, що незалежно від того, що описання рухів розташовано послідовно, їх треба виконувати одночасно. Попервах рекомендуємо вивчити рухи за елементами,

а потім відпрацьовувати плавність і безперервність переходу одного руху в інший.

Пристаючи до вивчення елементів гімнастики, необхідно вивчити текст і співставити його з малюнками. Виконуючи вправи, слідкуйте за правильністю рухів.

1) тазостегневі суглоби і коліна ледь зігнуті;

2) рух йде від стегон; рухатися вперед і назад слід плавно, без скруті; при кроці назад торкайтесь підлоги носком ноги, при кроці вперед — п'ятою, всю підшаву ставте на підлогу поступово, одночасно з переносом маси тіла на всю ногу;

3) під час вправи горішня частина тулуба зберігає вертикальне положення; необхідно слідкувати, аби при рухах руками тулуб не від-

хилявся ні вперед, ні назад;

4) рухи рук плавні, округлі. Якщо кисть піднімається, плече слід опустити, при висуванні рук уперед чи в боки вони завжди залишаються дещо зігнутими в лікті та зап'ясті. При відсуванні руки вбік не виносити її надто назад; коли кисті наближаються до грудей, плечі та лікті розводяться в боки і розслабляються; при рухах рук в положенні перед грудьми вони ніби окреслюють напівколові лінії, плечі та лікті опущені;

5) важливі повороти кистей. Слідкуйте за положенням долоні (угорі, вниз, вперед); при русі руки (та кисті) рух відбувається і в талії. При викиданні руки вперед плече йде вперед, плечі та лікті залишаються опущеними, інша рука ледь зігнута в лікті.

На сьогодні ви оволоділи 96 вправ (позицій) гімнастики ушу тайцзицюань. Настає період удосконалення вивченого. Думайте, вам згодяться методичні поради, які ми давали перед кожним заняттям і завершуємо сьогодні.

Багато читачів у своїх листах просять ознайомити з короткою історичною довідкою про тайцзицюань.

Надалі ми плануємо ознайомити вас з деякими іншими стилями китайської гімнастики ушу. Слідкуйте за кожним випуском «Молодого комунара»!

Щонеділі, в будинку культури імені Компанійця (диско-клуб «Олімпія»)...

3 історії

ТАЙЦЗИЦЮАНЬ

Традиційна китайська гімнастика плавних рухів

тайцзицюань, яка завойовувала величезну популяр-

ність не тільки в КНР, а й в усьому світі, є однією з різновидностей гімнастики ушу і нараховує 5 основних напрямів, кожен з яких також поділяється на кілька шкіл.

Найдревнішою з існуючих нині є гімнастика тайцзицюань напряму Чень, або Ченьши тайцзицюань. Основоположником його, на думку провідних китайських спеціалістів, слід вважати професійного воїна Чень Вантіна, який наприкінці свого життя став лаоським відлюдником. Чень Вантін, що прославився своєю військовою доблестю, залишив потомкам створений ним трактат «Канон тайцзицюань у віршах», в якому виклав основні принципи цього мистецтва. В технічному плані система тайцзицюань, створена Чень Вантіном, ґрунтувалась на техніці, викладеній в трактаті «Цюаньцзин» і вміщувала 29 з 32 наведених в цій книзі видів вправ. Чень Вантін об'єднав ці 29 вправ у 5 комплексів (13 форм). Заслугою Чень Вантіна є також те, що він збагатив техніку тайцзицюань вправами неглибокого дихання (Тунна), вправами на управління внутрішньою енергією (Да-

оїнь) та увів у тренувальний процес парні вправи (тайцзи туйшоу).

Через п'ять поколінь нащадок Чень Вантіна Чень Чансін передав мистецтво тайцзицюань Хебей Ян Лучаню. Слід відзначити, що в цей період, система Чень Вантіна уже піддавалась сильним видозмінам. Зокрема, форма Чень Вантіна стала еволюціонувати у двох напрямках: перший, близький до первісного, викладав Чень Чансін («древній стиль» — Лаодззя) і другий, створений майстром Чень Юбеном шляхом спрощення «древнього стилю» («Синьцзя» — «новий стиль»). Племянник Чень Юбена Чень Цинпін створив на основі «Синьцзя» свій особистий напрям, який відрізнявся повільнішим темпом рухів. Цей напрям одержав назву «Чжаобао цзя» — «стиль Чжаобао», (Чжаобао — місто, де жив Чень Цинпін).

Ян Лучань під керівництвом Чень Чансіна став послідовно змінювати первісну форму тайцзицюань з метою перетворення його в оздоровчий напрям. Результатом коригування «древнього стилю» Ян Лучаня став «середній стиль». Цьому стилю, який дедалі удосконалювався, навчали потім і його син Ян Цзяньхоу та онук Ян Ченфу. Після цього удосконалення «середнього стилю» оформився остаточний варіант тайцзицюань школи Ян, який одержав назву «Дацзя» — «великий стиль». Саме він пізніше став найпоширенішим у Китаї.

ФЕСТИВАЛЬ У СТОЛИЦІ

Нещодавно в Києві відбувся дводенний республіканський фестиваль ушу. Близько 20 областей республіки надіслали туди свої команди. На жаль, обласний спорткомітет в останню мить відмінив своє рішення послати туди і кіровоградців. Але, зрештою, не пропускайте ж такий форум через бюрократичні перепони! Тому автор цих рядків і ще два чоло-

віки, хоч і за власні кошти, але відбули таки на фестиваль.

Мета фестивалю — подальша пропаганда китайської гімнастики ушу, на яку, так би мовити, існує соціальне замовлення держави. Ми зустрічалися із заступником голови республіканської федерації ушу М. Матулевським, який розповів про подальший розвиток ушу в республіці. Потім в індивідуальних та групових висту-

пах команд учасники фестивалю обмінялися досвідом. Вельми цікавим виявився виступ активної групи айкідо. (Айкідо — це японський вид боротьби).

Нам вдалося домовитися з організаторами всесоюзного фестивалю, який зараз проходить у Києві, про зустріч з його учасниками і можливість записати їхні виступи на відеоплітку. До речі, відеоматеріал, який нам вдалося

відзняти у Києві, ми плануємо показати під час обласних семінарів з гімнастики ушу. Семінари тепер відбуваються щонеділі (а не через одну, як було раніше) в будинку культури імені Компанійця (диско-клуб «Олімпія») о 15-й годині. Чекаємо вас, шановні друзі ушу!

В. ЯРОВИЙ,
голова обласної федерації
гімнастики ушу.

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

15 квітня 1989 року

З 17 по 23 квітня

понеділок

17 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Футбольний огляд. 9.05 — «Чужий». Художній телефільм. 10.10 — Мультфільми «Казка про хороброго зайця», «Мишеня Пік». 10.35 — Новини. 10.45 — Грає М. Безверхий (скрипка). 11.05 — Очевидне-неймовірне. 15.30 — Новини. 15.45 — Концерт. 16.10 — Соціологія і перебудова. 16.55 — Новини. 17.00 — Дитяча година. 18.00 — На землі Сирії. Кіноарис. 18.15 — «Горіла сосна, падала...». Документальний телефільм. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Держбюджет: прибудики і витрати. Репортаж із прес-конференції у Міністерстві фінансів СРСР. 19.30 — Мультфільми для дорослих «Зелений змії», «П'яні вишні», «Яблуко». 20.00 — Два життя, дві долі. Про народну артистку РРФСР Л. Сухаревську і народного артиста СРСР Б. Тетіна. Частина 1. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Два життя, дві долі. Частина 2. 22.55 — Зустріч з пресою. Економіка і науково-технічний прогрес. 23.10 — Сьогодні у світі. 23.25 — Концерт солістів Великого театру Союзу РСР.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Сонячне коло». 17.10 — Альманах ніноподорожжя. 17.30 — Ук. раїнсьмі наспіви. 17.45 — Обговорюємо проект загальних принципів перебудови керівництва економікою і соціальною сферою в союзних республіках. 18.00 — Документальний телефільм «Порушники спокою». 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.50 — Кінозамальована «Ян ми відпочиваємо» (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Зустрічі на хуторі «Надія». Т. Шевченко і корифей українського реалістичного театру. (Кіровоград). 20.45 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Художній телефільм «Михайло Ломоносов». Фільм 3-й. 2 серія. 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 8 кл. О. Герцен. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Агро. Тележурнал. 10.35, 11.35 — Астрономія. 10 кл. Галактики. 11.05 — Наш сад. 12.05 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна ФРН — збірна СРСР. 2 і 3 періоди.

13.25 — Новини. 13.30 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю «Тюльпан» Калмицької АРСР. 14.15 — У злагоді з природою. Документальні фільми. 17.05 — Служу Радянському Союзу! 18.05 — Новини. 18.15 — Держтелерадіо Литовської РСР. Госпрозрахункова республіка: як перейти до економічних методів управління. 19.10 — Мультфільми для дорослих. «Людина і слово». «Тінь і шлях». 19.25 — «Ще одна усмішка». Фільм-концерт. 19.55 — Реклама. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Прем'єра документального телефільму «Від тюрми і від суми...». 20.45 — Народні мелодії. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран документального фільму. Прем'єра документального фільму «Повернення до десятого «А». 22.50 — Новини. 23.00 — Ранкова пошта (повтор).

вівторок

18 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Два життя, дві долі. 10.40 — Новини. 10.50 — Це було... було... 11.10 — Дитяча година. 12.10 — Грає Н. Демиденко (фортепіано). 15.30 — Новини. 15.40 — Документальні фільми. 16.20 — Мультфільми «Остання наречена Змія Горинича», «Два клоуни». 16.45 — Новини. 16.50 — «Олександр Арутюнян. Штрихи до портрета композитора». Фільм-концерт. 17.55 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Фінляндії. У перерві — Сьогодні у світі. 20.35 — Концерт фольклорних колективів ПНР. 21.00 — «Час». 21.40 — Актуальний об'єктив. Прем'єра документального телефільму «Операція «Грім». 22.35 — До Міжнародного дня захисту пам'яток. 23.20 — Сьогодні у світі. 23.35 — Джазові портрети.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній фільм «Михайло Ломоносов». Фільм 3-й. 2 серія. 10.40 — Любителям скрипкової музики. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 11.10 — Село і люди. 11.40 — Шкільний екран. 9 кл. Українська література. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Наука і час. Нетрадиційні види енергії. 17.10 — Концерт молодих виконавців. 17.35 — Шляхом оновлення. Харківський електротехнічний завод. 18.00 — Документальний фільм «Хор по-одному». 18.30 — День за днем». (Кіровоград). 18.50 — До весняного сезону. Нові моделі Кіровоградської швейної фабрики. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост актуальної камери. 19.40 — Музичний монумент лікаря. Авторські пісні С. Драча. 20.10 — «Усім миром». Громадсько-політична програма. 20.40 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Шахтар». У перерві — 22.35 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «...И мы повернем Россию...». Ульянов. Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Фізика. 10 кл. Виробництво і передача електроенергії. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учні ПТУ. Етика і психологія сімейного життя. 10.35, 11.35 — Музика. 3 кл. Музика в житті В. І. Лєніна. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 12.05 — «Незваний друг». Художній фільм з субтитрами. 13.30 — Новини. 13.35 — Ритмічна гімнастика. 14.25 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Канади — збірна США. 17.00 — Екранізація творів А. Чехова. «Неймовірне па-

рі, або Справжня подія, яка благополучно завершилася сто років тому». Художній телефільм. 18.15 — Новини. 18.25 — Не хочу ходити до клубу. 19.15 — Ритмічна гімнастика. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Маленький концерт. 20.30 — Повтор на ваше прохання. Для всіх і для кожного. 21.00 — «Час». 21.40 — Екранізація творів А. Чехова. «Неймовірне парі, або Справжня подія, яка благополучно завершилася сто років тому». Художній телефільм. 22.55 — З наших фондів. Концерт Великого хору Держтелерадіо СРСР. 23.50 — Новини.

середа

19 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мультфільми. 9.05 — Наша спадщина. 9.50 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Фінляндії. 2 і 3 періоди. У перерві — 10.30 — Новини. 11.20 — Навколо світу. Альманах. 15.30 — Новини. 15.40 — Музична скарбниця. 16.35 — «Ми були не тільки свідками». Документальний фільм. 16.55 — Новини. 17.00 — Дитяча година. 18.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Агро. Тележурнал. За матеріалами безрезного (1989 р.) пленуму ЦК КПРС. 19.30 — Фільми за участю Андрія Миронова. «Бережись автомобіля». 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Уроцисте відкриття Днів польської культури в СРСР присвячених 45-й річниці утворення Польської Народної Республіки. Балет «Мечислав Карлович». Вистава Лодзінського Великого театру. По закінченні — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній фільм «Михайло Ломоносов». Фільм 3-й. 2 серія. 10.40 — Любителям скрипкової музики. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 11.10 — Село і люди. 11.40 — Шкільний екран. 9 кл. Українська література. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Наука і час. Нетрадиційні види енергії. 17.10 — Концерт молодих виконавців. 17.35 — Шляхом оновлення. Харківський електротехнічний завод. 18.00 — Документальний фільм «Хор по-одному». 18.30 — День за днем». (Кіровоград). 18.50 — До весняного сезону. Нові моделі Кіровоградської швейної фабрики. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост актуальної камери. 19.40 — Музичний монумент лікаря. Авторські пісні С. Драча. 20.10 — «Усім миром». Громадсько-політична програма. 20.40 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Шахтар». У перерві — 22.35 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «250 годин з Леніним». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Загальна біологія. 8 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік. 10.05 — Учні ПТУ. Естетичне виховання. Музика. 10.35, 11.35 — О. Толстой. «Російський характер». 6 кл. 11.05 — Німецька мова. 2 рік. 12.05 — Екранізація творів А. Чехова. «Неймовірне парі, або Справжня подія, яка благополучно завершилася сто років тому». Художній телефільм. 13.20 — Новини. 13.25 — Л. Сумера. Симфонія № 2. 13.45 —

Далекі — близькі. 14.25 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Польщі. 17.05 — Фільми студій союзних республік. «Борги». 17.50 — Новини. 18.00 — Концерт турецького фольклорного ансамблю радянських турок «Адиґена». 18.25 — Мультфільм. 18.35 — Програма телебачення Білорусії. 19.30 — Поезія. Ю. Тувім. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Прем'єра документального фільму «Образ». 20.45 — Російські народні пісні. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Фільми студій союзних республік. «Борги». Прем'єра. 22.35 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна Швеції. У перерві — 23.15 — Новини.

четвер

20 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Концерт дитячого хору Японського радіо і телебачення Ен-Ей-Чей. 9.40 — Актуальний об'єктив. «Операція Грім». Документальний телефільм. 10.35 — Новини. 10.45 — Концерт ансамблю російських народних інструментів «Орнамент». 11.15 — Дитяча година. 15.30 — Новини. 15.45 — Виступає ансамбль «Коло». 16.15 — Портрет сучасника. Документальні фільми. «Як по нотах...». «Ділова жінка». 16.55 — Новини. 17.00 — ...До шістнадцяти і старші. 17.45 — Мультфільм «Сталева кілечко». 18.00 — Наука: теорія, експеримент, практика. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Міжнародні відносини: історичний досвід і проблеми. 19.45 — Прем'єра мультфільму для дорослих. «Ой, куди ж ти ідеш...». 19.55 — Літературно-художній відеоканал. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Продовження літературно-художнього відеоканалу. У перерві — 23.00 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Художній фільм «Михайло Ломоносов». Фільм 3-й. 3 серія. 10.45 — Фортепіанна музика. 11.10 — Документальний фільм «Тиждень за рахунок відпустки». 11.40 — Шкільний екран. 9 кл. Російська література. 12.10 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Республіканська фізико-математична школа. Алгоритми. 17.40 — Музичні мініатюри. 18.00 — «Об'єктив розповідь». Роздуми про жіночу тему в любительському кіно». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Концерт хору та оркестру народних інструментів УТ і радіо. 20.00 — «Чорнобиль: три роки тому. Відеорепортаж про прес-конференцію в Міністерстві охорони здоров'я УРСР. 20.45 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. Науково-популярні фільми. 8.35, 9.35 — Загальна біологія. 10 кл. Генетика популяції, або Кішки і гени. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Здоров'я. 10.50, 11.40 — Природознавство. 2 кл. 11.10 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.00 — Фільми студій союзних республік. «Борги». 12.45 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна Швеції. 2 і 3 періоди. У перерві — 13.25 — Новини. 14.10 — «Музика в сім'ї Ульянових». Фільм 1. 17.05 — Екран друзів. «Зворотний квиток». Художній фільм. Вперше.

18.35 — Новини. 18.45 — «Робінзон Кузл». Мультфільм. 19.00 — Арена. Спортивна програма. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Арена. Спортивна програма. Частина 2. 21.00 — «Час». 21.40 — Проектор перебудови. 21.50 — Екран друзів. «Зворотний квиток». Художній фільм. Вперше. 23.20 — Новини. 23.30 — Ф. Бузони. Симфонічна сюїта «Турандот».

п'ятниця

21 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Голоси віків». Документальний телефільм. 9.00 — Фільм — дітям. «Поруч з тобою». 10.10 — Мультфільми «Весняні мелодії», «Висока гірка». 10.40 — Новини. 10.50 — Пісня далека і близька. 11.30 — Пори року. Квітень. 15.30 — Новини. 15.45 — Документальні фільми «В Ульяновськ, до Леніна», «Ленін у Виборгу». 16.25 — П. Чайковський. Серенада для струнного оркестру. 16.55 — Уроцисте засідання і концерт, присвячені 119-й річниці з дня народження В. І. Леніна. Трансляція з Кремлівського Палацу з'їзду. 21.00 — «Час». 21.40 — Куплю квиток у театр... 22.05 — Це було... було... 22.25 — Погляд.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Стосується кожного. Народний рух і навколо нього. 10.35 — Шкільний екран. 9 кл. Фізика. 11.05 — «Народні таланти». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 11.35 — Молодіжна студія «Гарт». 12.50 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Сонячне коло. 16.55 — Уроцисті збори, присвячені 119-й річниці з дня народження В. І. Леніна. Концерт. В перерві — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — «Добрий вечір». Публіцистична програма. 22.40 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Начальна програма. «НЕП: уроки історії». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Музика. 1 кл. Інструменти симфонічного оркестру. 8.55 — «Анваріум». Науково-популярний фільм. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Стеж». Науково-популярний фільм. 10.05 — Птахи і звірі під одним дахом. 10.35, 11.35 — Світ, що нас оточує. 10.55 — Науково-популярний фільм. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 11.55 — Екран друзів. «Зворотний квиток». Художній фільм. 13.25 — Новини. 13.30 — Ритмічна гімнастика. 14.00 — «Музика в сім'ї Ульянових». Документальний телефільм. Фільм 2. 17.05 — Д. Шостакович. Симфонія № 10. 18.05 — Новини. 18.15 — Держтелерадіо Казахської РСР. Янбір. 18.50 — Хроніка наших днів. Кіножурнал. 19.00 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна ЧССР. У перерві — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Фільми студій союзних республік. «Перед весіллям». Короткометражний художній телефільм. Прем'єра. 22.35 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Швеції — збірна Канади. У перерві — 23.15 — Новини.

субота

22 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.30 — Наш сад. 9.00 — Прем'єра мультфільмів «Дерево і нішна», «Кінь», «Ара, Бара, Пух». 9.30 — «Як нам прийде... не дається...». Документальний фільм. 10.55 — Я люблю тебе, життя. Телевізійний фотоконкурс. 11.00 — Розмова по суті. Екологія і технологія. 12.30 — Грає М. Кузьм (альт). 12.55 — В країнах соціалізму. 13.25 — «Талісман». Художній фільм. 14.30 — Новини. 14.40 — «Хроніка Вітебського фестивалю». Документальний телефільм про Всесоюзний фестиваль польської пісні. Прем'єра. 15.50 — У світі тварин. 16.50 — «Легенда про полум'яне серце». Мультфільм. 17.05 — Гармоніка, акордеон, баян. 18.25 — Міжнародна програма. 19.25 — «Ленін у Польщі». Художній фільм. 21.00 — «Час». 21.40 — ...І музики прекрасні миті. Вечір намерної музики в Музеї-квартирі А. Ульянової-Єлізарової. 22.10 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Канади — збірна СРСР. У перерві — 22.50 — Відлуння: події тижня.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — Концерт класичної музики. 10.20 — Мультфільми для дітей. 11.00 — Грає народна артистка РРФСР В. Горностасова. 11.35 — «Позивні червоної суботи». Репортаж. 11.50 — Доброго вам здоров'я. 12.20 — П. Чайковський. «Спляча красуня». Балетна вистава. 14.40 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Звіздар». 3 серія. 15.45 — «Позивні червоної суботи». (Кіровоград). 16.00 — Чемпіонат СРСР з баскетболу. Суперфінал. «Будівельник» — «Жальгіріс». 17.30 — «Суботні зустрічі» в Київському філіалі музею В. І. Леніна. 19.00 — Актуальна камера. 19.40 — Міжнародні відносини. Проблеми і тенденції. «Круглий стіл» Українського телебачення. 20.40 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — І. Шведов. «Жовта валіза». 3 циклу «Ленін і ХХ століття». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Сільська година. 9.15 — Повтор на ваше прохання. «Найбільший музей світу, «Лувр». 2 і 3 серії. 10.20 — Прогрес. Інформація. Реклама. 11.05 — «Весняний призов». Художній фільм із субтитрами. 12.35 — Кінопубліцистика союзних республік. 13.25 — Телевізійний музичний абонемент. 14.15 — Телестудії міст РРФСР. «Порідненість». 15.15 — Концерт дитячого хору Палацу піонерів ім. А. Аліш. 15.35 — Документальні фільми фестивалю «Гласність». «Ви поїдете на бал...». 16.05 — «До шістнадцяти і старші. 16.50 — Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. Матч за 1-е місце. «Будівельник» — «Жальгіріс». 2-й тайм. 17.30 — Співає К. Георгіаді. 17.55 — Хокей. Чемпіонат світу. Збірна ЧССР — збірна Швеції. У перерві — Вечірня казка. 20.30 — Концерт ансамблю «Наргі». 21.00 — «Час». 21.40 — Науково-популярна програма «Під знаком Пі». Частина 1. 22.25 — Новини. 22.35 — Науково-популярна програма «Під знаком Пі». Частина 2 і 3.

неділя

23 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — З ранку раненно. Розважально-пізнавальна передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — Дитяча інформаційно-публіцистична програма. 14.00 — Музичний кіоск. 14.30 — Здоров'я. 15.15 — Концерт хорової музики. 15.55 — Зустріч з народним художником РРФСР А. Васнецовим в Концертній студії Останіно. 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Прем'єра мультфільму «Повернення блудного папуги». Прем'єра документального фільму «Галактионів». 19.25 — «Молода дружина». Художній фільм. Вперше. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Футбольний огляд. 22.25 — Прем'єра фільму-балету «Шекспіріана». 23.25 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.50 — Дитячий фольклорний телефестиваль «Чиста криниця». Весняний. 11.30 — Лисиця, що впадала з неба. Лялькова вистава. 12.35 — Рекламний фільм «Автолюбитель України». 12.55 — Новини. 13.10 — «Тарасові шляхи». Передача III. «Тепер їду я без дороги». 14.05 — Концерт ансамблю старовинної музики. 14.30 — «Село і люди». Матеріальна база соціального розвитку села. 15.00 — Слава солдатська. 16.00 — Гандбол. Жінки. Кубок європейських чемпіонів. Фінал. «Спартак» — «Хіпобані» (Відень). 17.30 — Для дітей. «Канал «Д». 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Прем'єра науково-популярного фільму «Совість у білих халатах». 20.45 — На добраніч діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Філер». 23.00 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — Джерела. 8.50 — Фільми студій союзних республік. «Перед весіллям». Короткометражний художній телефільм. 9.45 — Грає А. Дієв (фортепіано). 10.40 — Документальні телефільми із циклу «Земля трилоги нашої», «Наш дім в Кизил-Кумах». «Піски, що говорять». 11.25 — За безпеку руху. 11.30 — Клуб мандрівників. 12.30 — В. Шекспір. «Дванадцята ніч». Фільм-вистава Московського театру «Современник». 15.05 — Мультфільми. 15.45 — Документальні фільми фестивалю «Гласність». «Чорнобиль: хроніка важких тижнів». 16.40 — Музика в ефірі (повтор від 30 березня). 18.40 — Фестивальний екран. Програми — лауреати VIII Всесоюзного фестивалю молодіжних програм у Львові. 19.00 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Смієр на екрані. Кіножурнал. 20.25 — Реклама. 20.30 — Художня гімнастика. Міжнародні змагання на приз журналу «Советская женщина». 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Фільми студій союзних республік. «Пейзаж очима спринтера». Художній телефільм. Прем'єра. 23.00 — Новини.

ПРИСТРАСТЬ ДО «МЕТАЛУ»

У Кіровограді виступала одна з найкращих радянських рок-груп «Майстер», її стиль — «металліка» з різними домішками, притаманними лише радянському року. «Майстер» ще зовсім недавно з непохитною впевненістю атакував несприятливі обставини. «Ми працювали тоді в брудних, неупорядкованих примі-

щеннях, на якомусь манатті, у нас не було екіпіровки, соліста і двох гітаристів», — згадує учасник групи А. Большаков. — Обставини змушували нас працювати з обмеженою кількістю інструментів, але це було добрим тренуванням майстерності». Перші концерти — в Ленінграді. За тиждень «Майстра» встигли по-

чути 110 000 чоловік. Ленінградський успіх викликав фурор, радіо і телебачення зробили все, щоб група стала популярною, і проблем з концертами практично не було.

З групи йде А. Арзамасков. Приходить Г. Корнєєв, але він пробує у складі групи недовго. Його послідов-

ник С. Саричев прийшов з «Годниці пік».

Наприкінці 1987 року «Майстер» знову збирається працювати з новим матеріалом. А. Большаков: «Нам ввижалася дуже швидка, тверда, динамічна музика, але обов'язково з мелодійною лінією. І ми концентровано працювали в цьому напрямі».

«Мелодія» випустила альбому, що

розійшлися блискавично тиражем 35 тисяч примірників. Невдовзі — концерт групи. Ціна квитка — 15 крб.

У жовтні 1988 року «Майстер» побував у Бельгії як гість рок-фестивалю. Бельгійці були приємно здивовані успіхом радянських металічних груп в особі «Майстра».

Зараз «Майстер» засідає в студії, записує альбом № 2 і бореться з ти-

повими радянськими проблемами: інструменти, що ніяк не відповідають світовим стандартам, відсутність талановитих менеджерів, звукооператорів. «Майстер» поряд з «Парком Горького», «Круїзом» упевнено можна назвати лідируючими радянськими групами, що грають у стилі важкого року.

О. МИХАЙЛЕНКО.

Це все—слова?..

— Першим було слово. Чому, тату? — цим запитанням закінчується остання поема на кіноплівці А. Тарковського. Фільм закінчується, а питання лишається. Неможливо говорити про Андрія Тарковського і про його фільми, коли не розглядати їх разом, а ділити на окремі прожиті життя.

Ні. «Скрипка і каток», «Жертвоприношення» — ось справжні дати народження, смерті та безсмертя. А тире між ними — це: «Іванове дитинство», «Андрій Рубльов», «Соляріс», «Дзеркало», «Сталкер», «Час подорожей», «Настальгія». Яке глибоке і тяжке це тире!

Все, в чому докоряли йому, сьогодні здається смішним і наївним, хоч би й тому, що демонструючись із року в рік по всій країні і за кордоном, фільми Тарковського давно побили всі грошові рекорди радянського кінопрокату післявоєнних років. Та й чи є сенс говорити про слабку підготовку глядачів, про відсутність смаку, коли фільми живуть, актуальні і на них ідуть і поодинокі, й парами, і цілими сім'ями, ті, хто дивиться їх 5—6 разів, і ті, хто ще ніколи їх не бачив.

Сьогодні сказати, що у Тарковського була важка доля — це нічого не сказати. Сказати, що він кинув Батьківщину — це заперечити всю його працю. Все його життя — на екрані: кольорове, чорно-біле, велике і порізане.

Його щастя і радість, біль і горе подаровані нам як вірші, які можна побачити, потримати і почути, їх можна бити і плювати в них. При оманливій складності він був і залишається незахищеним. Але за раз йому простіше...

Він приніс себе в жертву богу творчості, віддаючи вогню свій дім, особисте життя, здоров'я, тишу і все, що ми ставимо в авангарді щастя. Але ні, він не зрадив Росію, навпаки, то її іудушки віддали його на поталу своїм нанибальським сатрапам, як і багатьох інших. І намути про його любов до Батьківщини, треба звертатись безпосередньо до фактів.

«Андрій Рубльов». Звідкіля, скажіть, звідкіля російський народ: напівязичеський, голодний і неписьменний, що

страждав від навали татар та міжусобиць місцевих князів, звідкіля він черпав геній творчості, якими силами створюється серед бід і хаосу «Трійця» чи могутній дзвін, голос якого і зараз віддає боєм? На це питання, поставлене Тарковським, я не знаю відповіді...

«Іванове дитинство». У нас зараз є багато фільмів про війну, де діти і юнаки — головні герої і в більшості своїй вони проникають до німців у тил, викрадають із штабу документи, вбивають загартованих, визволяють ешелони полонених і т. д. і т. п. Мені здається, в фільмі «Іванове дитинство» головний герой — війна, яка, проникаючи в долю людей і природи, калічить усе на свій розсуд. Вона нівежить Івану дитинство, вирубає берези на бліндажі, замінює повітря на дим. Вона кидає Івана в гуркіт своєї пустоти, проводить по лабіринту кинутих вулиць і вбиває.

Вона його породила, вона ж його і знищила. І крізь цей дитячий організм я розумію жах усього, що сталося, всю нісенітницю, ненормальність помилки. Він же не винний. Не він! Та за що? Чому і знову питання, на які я не знаходжу відповіді? В фільмі багато що може здаватись вигаданим і неприродним. Але хіба потрібна логіка там, де серце замирає, щоб не злякати тишу?

«Соляріс» і «Сталкер» — дві екранізації совісті і пам'яті. Адже совість немов, ливо поділити на час, вона не була різною тридцять років тому, вчора і сьогодні. Нею не перепишеш по-новому дні і справи, вона примусить відповідати перед собою за прожиті. З якою радістю ми ухилились від будь-якої відповідальності, віддаючи перевагу чеканню, але совість невидимо крокує за нами, донки не приходять страшний суд. І в кожному фільмі Тарковський веде нас до цього суду, проповідуючи гуманізм і воїстину християнську любов до людини і природи. Любов — це те, що рятує людей в останній картині «Жертвоприношення» під час апокаліпсису.

Але, як каже в фільмі головний герой: «Це все слова, слова, слова...».

О. СУСЛЕНСЬКИЙ.

Про успіх концертів групи «Майстер» можуть свідчити, хто був на них присутній. Всі вони задоволені, що на сцені працював, так би мовити, колектив із «вищої ліги». Для виконавців же (та й для організаторів виступів) сумним лишився інший факт: в середньому на кожному з шести концертів зал був заповнений тільки наполовину. Після аншлагов «Августа», «Арії», «Союзу» така масова «неявка» молодих кіровоградців викликає подив. Адже, на думку спеціалістів, цей колектив явно перевершує названі по всіх критеріях.

Тому мені й хочеться поговорити про те, як проходили концерти «Майстра» у нас і як вони проходять в інших містах. Почнемо з «етики аудиторії».

Як вести себе на рок-концерті? Ви знаєте? І я не знаю. Напевно, правильніше буде не шукати однозначної відповіді на це питання, а дати можливість відвідувачам концертів самим вирішувати, що їм вибрати — крісло на балконі та стримані оплески або танцювальний партер. Так-так! Перший в Кіровограді танцювальний партер (на місці спеціально знятих крісел) і трюхсотголісі емоційні сплески в підтримку музикантів.

Організатор концертів — центр дозвілля «Червоний клин» творчого об'єднання молоді — прагнув зробити все, щоб вони стали святом для відвідувачів. Не було заборон на жодні вияви емоцій, не нарізали виведенням із залу ні свистуни, ні крикуни, ні танцівники, ні «фанати», бажаючи дотягтися та хапнути за п'ятку свого кумира.

Цікаво було спостерігати зал збоку: «закінчені» металісти, що в екстазі підносили і тягли руки до музикантів, і напруження, що чергувалося із посмішкою, в очах «оперативників»; дама серйозного віку, яка відбивала в такт долонями «Волю і розум», і трирічна донька з пальцями «чортиком» на шиї колишнього металіста; молода вагітна жінка, яка аплодувала ви-

соко піднятими руками, і представник КДБ, у якого жоден м'яз на обличчі не здригнувся протягом усього концерту...

До речі, про органи охорони правопорядку та їхню роль у створенні конфліктних ситуацій на рок-концертах. На жаль, тема для Кіровограда дуже актуальна. Спровоковані грубими та невмілими діями міліції безладдя після концерту «Арії» стали ЧП союзного масштабу — ні в «Арії», ні в подібних рок-груп не було на концертах в інших містах таких серйозних неприємностей. Однак, схоже, крайній в цій ганебній історії зробили рок-музику та її виконавців.

Розповідь про події на стадіоні «Зірка» мене вразила ще й тому, що майже водночас я був присутній на іншому стадіоні — в Пермі. Там у концерті «Рок — за мир» брали участь п'ять німецьких груп і дві пермські. На стадіоні, незважаючи на 25-градусне пекло (концерт йшов з 17-ої до 22-ої години) зібралось десять тисяч чоловік. Міліція виконувала тільки одну функцію: вилучала при вході пляшки з лимонадом — справа жорстока при такій спеці, але нічого не відіш — забруднювати стадіон битим посудом теж ні до чого. Вже до середини концерту половина глядачів спустилася з трибун на бігову доріжку. Вони мали змогу вільно танцювати біля сцени, підбадьорювати вигуками музикантів або балакати із знайомими. «Сині кашкетки» спокійно спостерігали це і не втручались. Все пройшло відмінно, адже рок-концерт — саме той випадок, коли «місце зустрічі змінити не можна»...

Точно так міг пройти і концерт «Арії». Але у нас є багато призначених осіб, які знають все краще інших та вирішують за всіх. Хоча відомий сумний результат треба віднести не тільки на їхній рахунок. В Кіровограді не навчилися вести себе на концертах не тільки охоронці правопорядку, а й молодь. Та й де їй було вчитись? Концерти рок-музики було катастрофічно мало. Результат — дуже слабка група «Август» тут — герой від року, а її виступи згадуються протягом року. І не тому, що концерти гарні, а тому, що інших немає.

Господарі залів не утримують себе в турботі про любителів рок-концертів. Давно всім зрозуміло: місцеві зали для цього не пристосовані, а робити щось треба, бо потім рок-груп, гостей міста, збільшується. Вихід є: тимчасово знімати частину передніх крісел, збільшувати висоту сцени. Певен, що і авторитет організаторів концертів після цього зросте, і умови відпочинку молодих прихильників «хеви» та хард-року наблизяться до цивілізованого рівня.

Організатори концертів «Майстра» йшли на певний ризик. Адже якщо емоції рок-болільників переллються через вінця чаші терпіння блюстителів «стройового порядку» і трапиться ще один інцидент, додасться козирів в руках ретроградів, які проти будь-яких рок-концертів... Напередодні приїзду рок-групи господарям залу ми запропонували зняти кілька передніх рядів крісел, щоб дати танцювальний майданчик рок-болільникам і водночас зберегти крісла від руйнування.

Нам відмовили. Але коли вже на перших акордах майже триста чоловік рушили до сцени, стало ясно, що розумніше було б не фантазувати про те, як відвідувачі будуть статечно сидіти (за мріями працівників міліції), раз їм так велено, а продумати свої дії, виходячи з факту: підлітки все одно піднімуться і підійдуть до сцени.

На мій розгубився: склалася ситуація, що називається, «на грані». Не вистачило б самовладання охоронцям порядку і... повторилася б стадіонна історія. Проте усе обійшлося, з даною ситуацією всі вийшли «без крові». Не трапилося жодного з тих жавів, — мордобій, вандалізм, антирадянщина, — які розповідають про «металістів» обивателі. Все пройшло як за накаланим сценарієм: музиканти «заводять» зал, публіка стогне від захвату, через півтори години всі тихо розходяться по домівках.

Мабуть, тим, що перший день концертів пройшов нормально, і пояснюється відсутність міліції на решті виступів. А на третій комсомольці-оперативники з КІСМу вже мирно сиділи в кріслах та безплатно віддавалися «металевій пропаганді», ситуацію ж в шаленому залі контролювало не більше десяти «афганців» та педагогів по спортивній роботі з ТОМу. Та й самі «шкідники», що наслідились вискочити на сцену одразу ж зіткнулися в зал, знаючи, що чинять усупереч проханню не ворогів, а друзів.

Проте на загальному фоні доброзичливого ставлення міліції до публіки трапилися дивовижні випадки. Ще до початку концертів у мене особисто виник конфлікт з дільничним — лейтенантом Петренком, котрий замість привітання почав з предогого монологу про те, як він (цитую) «негативно ставиться до цих різних негативних проявів типу металістів та інших». Потім т. Петренко почав вимагати, щоб з усіх металістів на вході до залу були зняті їхні атрибути: ланцюжки, браслети, куртки із заклепками тощо. Не знайшовши підтримки серед колег, лейтенант почав діяти самостійно. Він усе ж «роздг» двох підлітків. Боже, як смішно і безглуздо сприймався офіцер міліції, який п'ять хвилин знімав з пояса 12-річного підлітка стріляний гільзу, а потім ходив по залу, трусячи здобичку і пояснюючи оперативникам, що він обеззброїв «потенційного правопорушника». На щастя відвідувачів, таких завзятих правоохоронців в залі було мало. В основному це були дорослі люди. Вони добре розуміли, що у їхніх дітей сьогодні вечір відпочинку, а форми його кожен вільний обирати собі сам.

О. ІВАНОВИЧ.

директор Центру дозвілля «Червоний клин» ММЦ — ТОМ.

Колектив редакції газети «Молодий комунар» висловлює глибоке співчуття члену президії правління обласної організації Спілки журналістів України М. В. Черкасу за приводу смерті його матері Варвари Михайлівни.

● На екранах області триває ретроспективний показ фільмів Андрія Тарковського. У чому загадка їх неглітності?

«Молодой комунар» — орган Кіровоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

БК 03585.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС.
м. Кіровоград.
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя і економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Індекс 61103.

Зам. № 172.

Тираж 52 200.

Редактор

Ю. СЕРДЮЧЕНКО.